

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 st. 10 p. peti vrsta
maloglas po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Vokopis se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo • Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 • Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.345
za inosrate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Nehajte z demagogijo!

Če je demagogija v notranje-političnih vprašanjih nevredna vsake, kolikaj resne politične stranke, je demagogija pri velikih, splošno državnih interesih, katere nalaga že zdrav človeški razum, zločin nad narodom in državo. To velja zlasti pri sedanji debati o sprejemu ali nesprejemu nettunskih konvencij, ki so predložene narodni skupščini v Beogradu. Dobili smo namreč vesti, da nekateri agitatorji demokratske in samostojne kmetijske stranke ter radičevci raznašajo med ljudi neverjetne gorostasnosti, kaj vse da vsebujejo nettunske konvencije. Konec te agitacije izven vedno v refren, da je SLS prodala Slovence Lahom, da bo s tem uničena zlasti slovenska stavbena industrija, da bodo trpeli stavbeni delavci, katere da bodo izpodrinili Italijani, z eno besedo, da je Slovenija pod vodstvom Slovenske ljudske stranke izdana in bo z nettunskimi konvencijami priznan neke vrste gospodarski protektorat Italijanov nad nami. Vsem tem gospodom bi danes naslovili naslednje misli v preudarek:

Stjepan Radič nam je na skupščini 4. julija 1926 izjavil o nettunskih konvencijah sledeče: »Mednarodni običaj je ta, da morajo biti pogodbe, ki so bile od ene strani ratificirane, ratificirane i od druge strani, ker sicer nastanejo napeti odnosi, in takih napetih odnosov ne maramo. V konvencijah ni ničesar tega, o čemer govori Trumbić. Ni res, da bodo italijanski delavci preplavili Dalmacijo. Narod se je vznemiril radi konvencij z Italijo. Toda te konvencije nimajo v sebi ničesar strašnega.« Ko je bil isti Radič 9. julija 1926 v avdienci, je dejal novinarjem o istih konvencijah sledeče: Kar se tiče nettunskih konvencij, sem dejal kralju, da je škoda, ker jih je Lotela opozicija defetistično izrabila tako, da se je malo oplasil i dr. Ninčič, a dr. Krajač pa pobegnul.«

Navedli smo v svojih dosedanjih člankih o nettunskih konvencijah njihovo vsebino, iz katere je razviden dejanski položaj. Navedli smo dalje mnenja slovenskih gospodarskih krogov, ki so na teh pogodbah v prvi vrsti zainteresirani in ki so pri sklepanju teh konvencij s svojim mnenjem sodelovali, tako da je g. Mohorič, tajnik naše gospodarske zbornice, zapisal, da so bili naši gospodarski interesi zastopani in branjeni, kolikor se je pač v danem položaju dalo narediti. K vsem tem dejstvom pa naj raznašalci uvodoma omenjenih vesti pomislijo sledeče:

Ratifikacijo teh konvencij so želele tudi zapadne velesile, katerih stremiljenje gre za tem, da se neurejene razmere med našo državo in Italijo vendarle enkrat uredijo in da se odstranijo vsi vzroki, radi katerih nas Italija blati po Evropi kot nezveste pogodbenike. Ratifikacija je dalje v zvezi z našim zunanjim posojilom, katerega država, če hoče izvršiti najvažnejši predpogoj gospodarske sanacije — stabilizacijo dinarja — in razširiti mrežo naših občil in vozil, mora dobiti. Tako veliko inozemsko posojilo pa je mogoče praktično izvesti le, če so razmere v zunanji politiki kolikor toliko trdne in urejene.

Nadalje: Kršitev pogodb, tudi še ne ratificiranih, pomeni, zlasti če se pomisli na dejstvo, da Italija samo čaka, kje bi našla kak casus conflicti z nami, vsaj izzivanje nasprotnega tabora, če ne — v danem primeru — naravnost ponujanja bojne rokavice. Ali je to slovenski ali vobče jugoslovanski ljudski in državni interes? Ali v gospodarskih težavah nahajajoča se Jugoslavija to sme in more? Ali je to miselnost našega naroda? Ali je taka avantura in skok v temo bolj priporočljiva, kot delo na splošnem pomirjenju, notranji in gospodarski obnovi, na civilizaciji in kulturi, na delu in napredku naše države? Ali to zasluži s tako drago krvjo jugoslovanskih narodov odkupljena in komaj dosežena politična svoboda? Ali to dovoli naš zunanji položaj, ko so sovražniki urejenega družabnega in socialnega reda več kot preveč na preži, da izvršijo prevratne načrte tudi v naši državi? In ali je končno Jugoslavija velesila kot Amerika, Anglija, Rusija ali Francija, da bi s svojimi načrti napram drugi državi tako prodrila, da doseže vse tudi v eni sami pogodbi?

In končno? Če se kritizira delo dr. Korošca kot notranjega ministra, ali se zavedajo demagogi, da je uradna osebnost nekaj drugega kot kako zasebno društvo ali skupine posameznikov? Brez dvoma je težko ohraniti hladno kri ob trenutkih, ko italijanske oblasti zapirajo slovenske visokošolce, dasi jim pregreška kakršnekolik vrste ne morejo dokazati. Brez dvoma ima javnost dolžnost, da vzdržuje narodno čuvstvo in narodni ponos ter budno stoji na straži. Toda, pomisliti je v takih trenutkih, ko država sprejema mednarodno pogodbo, na ka-

Zadrski italijanaši divjajo

V Zadru so v soboto, dne 26. t. m. priredili fašisti ne demonstracije, ampak divjanje proti naši državi. Ves čas protijugoslovanskih demonstracij so nad mestom krožili vojni aeroplani, ki so metali med množice v mestu propagandistične letake. Letaki so napovedovali osvoboditev italijanske Dalmacije. Tajnik Avenenti je na čelu fašistovske čete prodril v cerkev, v kateri se služi služba božja v slovenskem jeziku. Tu so fašisti na najbolj divjaški način insultirali več ljudi. Prinesli so s seboj veliko jugoslovansko zastavo in jo javno zažgali. Med tem ko je gorela, so jo sramotili na najprostejši in najbolj divjaški način, pljuvali so vanjo in klicali proti naši državi in našemu narodu. Ko je zastava gorela, je tajnik Avenenti imel govor, v katerem je dejal, da točno ve za mesec, dan in uro, v kateri bo Italija napovedala Jugoslaviji vojno in kdaj bodo Italijani poteptali zemljo svinjskih pastirjev. Druga četa italijanskih demonstrantov je odšla z jugoslovansko zastavo pred naš konzulat. Tam so pred očmi našega konzula in več naših državljanov raztrgali našo trobojnico na drobne kosce. Med tem so se seveda rogali in sramotili naš narod, našega kralja in državo. Nekateri so demonstrativno streljali proti naši meji.

Dne 27. t. m. so bande italijanašev porušile vse hiše in trgovine, ki so last Jugoslovancov. Fašisti so vdrli v zgradbo našega konzulata in so tam demolirali jugoslovansko čitalnico. Ranjenih je par uradnikov konzulata in več drugih Jugoslovancov.

»Drhal — kanalije — vandalizem«

v Zader, 29. maja. (Tel. »Slov.«) V prostorih fašistovske stranke so se zbrali zastopniki fašizma in drugih italijanskih organizacij, da zavzamejo stališče napram protitalijanskim izgredom v Sibeniku in Splitu. Zvečer je bil nalepljen po mestu proglas, ki so ga izdali zastopniki omenjenih organizacij. Proglas ugotavlja, da je jugoslovanska drhal počenjala

vandalizme proti Italijanom v Dalmaciji v sporazumu s policijo in orožništvom. Pred očmi jugoslovanske policije so se sežgale slike italijanskega kralja, Mussolinija in italijanska zastava. Pred nosom jugoslovanske policije so jugoslovanske kanalije naskočile italijanski konzulat. Italijani beže s svojimi ženami in otroki pred jugoslovansko drhaljo. Ko se vse to dogaja, se jugoslovanski državljani prosto gibljejo v Zadru. Zastopniki fašizma in drugih organizacij ostanejo na Mussolinijev ukaz disciplinirani, toda naj vedo te kanalije, da fašistična disciplina ne pomeni umika ali slabosti. Vsako nasilje proti Italijanom se mora končati. Za to jamčijo jugoslovanski državljani s svojim imetjem v Zadru. Voditelji fašistovskih organizacij naj za enkrat poiščejo Jugoslovane in njihovo premoženje, ki naj služi v jamstvo. Udeleženci tega sestanka odreja svojim podrejenim, naj se ne spuščajo v nobena nasilja, če ne pride v Jugoslaviji do novih izgrediv. Fašisti pakujejo energičnega astopa vlade in si pridržujejo pravico, da skličejo narod, ako bi okoliščine to zahtevale. Ta sklep se je poslal predsedniku vlade.

Split

ž Trst, 29. maja. (Tel. »Slov.«) V nedeljo dopoldne je bilo v dvorani — oštne direkcije odkrite plošče dalmatinskega patriotoma Bellottij in Vallicu, ki ju je Avstrija preganjala. Slavnosti so se udeležili prefekt in zastopniki fašističnih, vojaških in mestnih oblasti. Senator Tittico je v javnostnem govoru poudarjal, da bi bila morala zadnja vojna osvojiti ves Jadran. Tega pa ni storila. Nekdaj je bila Dalmacija problem čustev, danes pa je problem realnosti. Če bi niti in rimski ali beneški kamen ne bil več v Dalmaciji, če bi niti en Italijan ne živel na dalmatinskih tleh, za današnjo in bodočo Italijo je Jadran neobhodno potrebna pot za zavojevanje oceanov (Klici: »Živela Dalmacija, doli s Hrvati!«) Današnja slavnost bo padla junaka najlepše proslavila z enim imenom in eno željo: Split.

Protiitalijanske demonstracije v Beogradu

š Beograd, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Danes so bile v Beogradu protiitalijanske demonstracije pred kavarno »Ruski car« in Dijaškim domom. V teku dopoldneva so se demonstracije nadaljevale, tako da je morala policija dvakrat poseči vmes in razgnati demonstrante, zlasti pred Dijaškim domom. Policija in orožništvo sta podvzela vse korake, da se v prestolici obvarujeta red in mir. Ob 2 popoldne je vseučiliški profesor Božo Marković, član upravnega odbora Dijaškega doma, v obednici Dijaškega doma nagovoril dijaše in jim obrazložil svoje poglede na položaj. Opozoril jih je na ukrepe, ki jih namerava podvzeti univerza ter je pozval mladino, da se pomiri. Vseučiliški profesorski zbor je imel sejo, na kateri se je razpravljalo o teh zadevah. Sklenilo se je, obrniti se na prosvetnega ministra, da bi se preprečile demonstracije. Na vseučilišču so bile danes demonstracije. Akademiki so na balkonu zapalili papirnato italijansko zastavo. Zvečer so na Korzu ponovno vpriporili demonstracije ob pol 9. Policija je intervenirala. Pri demonstracijah je bila razbita na kavarni »Ruski car« ena šipa.

š Beograd, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Notranji minister dr. Korošec je imel zvečer v pred-

sedništvu vlade konferenco z vladnim predsednikom Vukičevićem. Po tej konferenci sta imela sestanek notranji minister dr. Korošec in prosvetni minister Groh. Ta konferenca se nanaša na demonstracije, ki so jih akademiki priredili včeraj in danes v Beogradu. Kakor se je zvedelo, je prosil notranji minister prosvetnega ministra, da intervenira na vseučilišču, da rektor in profesorski zbor pomirjevalno vplivata na akademike, da prenehajo z demonstracijami, ki se v poslednjem času vršijo na samem vseučilišču, ker se te demonstracije prenašajo tudi na ulice.

š Beograd, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je Nj. V. kralj sprejel v avdienco ministrskega predsednika Vukičevića. Popoldne je bil min. preds. ponovno v avdienci. Enako je bil sprejet tudi zunanji minister Marinković. Del avdiencie se je vršil skupno.

š Beograd, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Davi ob 9 se je Nj. V. kralj vrnil iz Topole. Na kolodvoru sta ga sprejela vladni predsednik Vukičević in notranji minister dr. Korošec.

Anglija pozdravlja naš korak

v London, 29. maja. (Tel. »Slov.«) V krogih Cityja se jugoslovanska napoved name-ravane ratifikacije nettunskih konvencij razlaga s tem, da so se oni londonski finančni krogi, ki so vodili pripravljala pojanja za jugoslovansko inozemsko posojilo, soglasno izrekli za to, da je sklenitev posojila mogoča po ratifikaciji konvencij. Vsled pritiska finančnih krogov se v Angliji prizadevajo zmanjšati napetost v Sredozemskem morju. Z

vojaškega stališča je interesantno, da so bili včeraj končani manevri angleškega sredozemskega brodogoja, ki so imeli osnovo, da bi v eventualni vojni med dvema sredozemskima državama, od katerih je ena mišljena Italija, morebiti ena od obeh strank poskusila polastiti se Malte, da zapre vzhodno Sredozemsko morje. Na manevrih se je ta poskus sijajno posrečil, tako da imajo vsi oni, ki so v skrbeh radi razvoja političnega položaja na

se nikjer tako krvavo ne maščuje, kot v splošni zunanji politiki vsake in tudi naše države. V našem dostojnem zdržanju naj vidi svet, da smo narod, ki mir varuje, da nismo oni, ki izživamo, da se Evropa sme na nas zanesti. — Simpatije sveta morajo biti potem le na naši strani!

Jadranu, večji razlog za svojo zahtevo, da se ojači angleško sredozemsko brodogoja in posadka na Malto. Tudi »Times« pozdravlja v uvodniku sklep jugoslovanske vlade, da se predložijo nettunske konvencije v ratifikacijo, in potrjujejo, da so angleške banke zahtevale to kot predpogoj. List pravi: Čim jasnejši je horizont na Jadranu, tem varnejše so angleške in ameriške investicije. Jugoslovanski zunanji minister se je gotovo potrdil, da ojači v bodočnosti diplomatski položaj svoje države, obžalovati pa je, da je Radič s svojim spremstvom šel v opoziciji tako daleč. Ta predigra za nadaljnja pogajanja in demonstracije v Rimu in Beogradu niso bodrilne in italijansko mnenje, da je sprito te aktivne opozicije ratifikacija popolnoma nemožna, ne more presenetiti.

Demonstracije v Italiji

v Rim, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Mussolini je včeraj v ministrskem svetu govoril o zunanjem položaju in posebno o dogodkih v Dalmaciji in pri tem povedal temeljne misli svojega govora, ki ga bo imel v kratkem v senatu pri razpravi o zunanjem ministrstvu. V političnih krogih so v splošnem sprejeli vesti o manifestacijah v Dalmaciji mirno, poudarja pa se, da so se dogodki vršili neposredno potem, ko je vlada sklenila, da se nettunske konvencije predložijo v ratifikacijo. »Giornale d'Italia« smatra te manifestacije za izraz Italiji sovražne jugoslovanske politike in da je belgrajska vlada za to odgovorna. Italija ne dopušča žaljenja svoje zastave in zato zahteva takojšnje zadoščenje. V Rimu je včeraj 1000 dijakov demonstriralo pred jugoslovanskim poslanstvom, katero so stražili močni oddelki policije. Radi manifestacij v Ljubljani in Dalmaciji so mladi fašisti in arditisti v Benetkah skušali prodreti pred jugoslovanski konzulat, ki pa je bil zastražen. Tudi z Reke se poroča o dijaških manifestacijah.

Oba ministra protestirata

Italijanski poslanik Bodrero je izročil pomočniku zun. ministra dr. Lujo Bakotiču noto, v kateri protestira proti demonstracijam v Splitu in Sibeniku, zahteva preiskavo in zaščito italijanskega imetja. Pomočnik zun. ministra je izjavil, da so bile protiitalijanske demonstracije le posledica fašistovskih dni v Zadru.

Zunanji minister dr. Marinković je naročil našemu poslaniku v Rimu g. Rakiču, da takoj vloži protest proti zažigu naše zastave in slike Nj. Vel. kralja med demonstracijami v Zadru. Naš protest je sprejel tajnik Grandi, ki je izjavil, da bo Italija pismeno odgovorila na jugoslovansko protestno noto.

Kongres rezervnih častnikov in vojakov v Sarajevu.

Kakor je bilo pričakovati, je vladalo letos posebno veliko zanimanje za ta kongres. Nič pa ni bilo na kongresu takega, kar bi zadovoljilo radovedneža. Nič ni bilo sporov in prekanj. Ves kongres je bil le enodušna manifestacija za kralja in državo. Izvoljena je nova uprava z Milanom Radosavljevičem na čelu.

Čehoslovaki v Splitu

t Split, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Danes se sem prispeli člani češkoslovaške-jugoslovanske parlamentarne delegacije. Sprejem dragih čeških gostov je bil v Splitu navdse veličasten. V pristanišču je pričakovala bližajočo se ladjo tisočglava množica, ki je priredila navdušene manifestacije bratom Čehoslovakom. Po prihodu se je vršila na magistratu slavnostna seja. Po pozdravnih govorih je bil splitski župan Tartaglia odlikovan s češkim odlikovanjem z redom Belega leva. Deputacija češkoslovaških poslancev ljudske stranke in jugoslovanskega kluba je obiskala splitskega škofa in ga pozdravila. Škof se je za obisk iskreno zahvalil. Kakor smo že poročali, se Čehi jutri vračajo. Vračajo se skozi Maribor, kamor prispejo v četrtek ob 1 zjutraj.

Zakon o državljanstvu

š Beograd, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Zakonodajni odbor narodne skupščine je imel popoldne sejo, na kateri se je razpravljalo o zakonu o državljanstvu. Nadaljevala se je podrobna debata. Vnela se je ostra diskusija, katere so se udeležili razen članov opozicije tudi notranji minister dr. Korošec. Zakon je branil tudi narodni poslanec dr. Laza Marinković. Posamezne odredbe so se sprejemale z malimi spremembami.

POLJEDELCI!

Ne hodite bosi.

Obut človek izvrši mnogo več dela.

Stoji čvrsto. - Varuje noge.

Izdelujemo za Vas trajno elastično in ceno obutev.

Sposobna je za vsak posel. Na polju, ženi doma, otrokom za šolo.

Povsod in za vsakogar.

Moški in ženski **69**.- Din Otroški vse številke **49**.- Din

Rata

Trgovski lokal

s 3 skladišči in pripadajočim inventarjem ter z električno napeljavo na prometnem kraju se ugodno odda v najem.
Naslov v upravnistvu Slovenca pod št. 4722.

Halo!

Halo!

Svojo obljubo

smo mi izpolnili: objavili smo 12 inseratov z napako na zadnji strani Slovenca od 1. maja do danes. Kdor torej želi brezplačno z aeroplanom v Beograd in nazaj, kdor bi rad prebil 14 dnevne počitnice na Krku na naše stroške, kdor bi rad imel kolo (moško ali žensko) ali budilko zastoj in je ali pa še bo našel vsaj pet izmed omenjenih napak, naj nam sporoči svoje ime in naslov, da ga uvrstimo med žrebance. Žrebanje se vrši nepreklicno 4. junija.

Uprava „Slovenca“

Ali že veste?

Pohištvo najcenejše, najsolidnejše - iz trdega in mehkega lesa - se kupi pri **EGIDIJU in KARLU ERJAVEC** **BROD** (poleg tacev. mostu), št. Vid n. Lj. Lastni zamčeni izdelki. Daje se tudi na obroke! Ogled tudi ob nedeljah!

Društvom, organizacijam, šolam ter izletnikom se priporoča **gostilna v „Rokočelskem domu“ na Vrhniki**

Na razpolago senčnat in prostoren vrt. Gorka in mrzla jedila. Točna in solidna postrežba.

Kopališče Koviljača.

Najlepše in najboljše moderno urejeno zdravilišče. Slovi radi svojega zdravilnega blata in mineralnih voda: žveplene, železnate in bakrene. Čist gozdni zrak. Diven cvetlični park. — Krasna okolica. Koncerti prvovrstne godbe. — Igrišča. — Tenis. — Zogometne tekme. — Gledišče. — Bioskop.

Indikacije: Revmatične bolezni, škrofuloza, malokrvnost, išias, vse vrste kroničnih eksudatov, ženske bolezni, rahitika in vse nerednosti otroškega zdravja itd. Sezona traja od 1. maja do 15. septembra. Sobe treba vnaprej naročiti. Vsa pojasnila daje

Kopališka uprava.

Tudi Vaša obleka

postane zopet kakor nova, ako pustite isto kemično čistiti, barvati, pilsirati in ilkat v tovarni

Josip Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4-6.

Sprejemališče: **Selenburgova ulica 3.**

Izvršitev v 24 urah. — Postrežba točna. — Cene zmerne. Plisiranje najnovejših vzorcev.

Ivan Zakotnik

Ljubljana, Dunajska cesta 46.

mesni tesarški mojster

Tel. 2379.

Vsakovrstna tesarška dela kakor moderne lesene stavbe, ostrejša hiš, vile, tovarne, cerkve in zvoniki, stropi, razna tla, stopnišča, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. Gradba lesenih mostov, jevov in mlinov. **PARNA ZAGA** **TOVARNA FURNIRJA**

Za hotele, kavarne, restavracije in kopališča

priporoča svojo zalogo vrtnih solnčnikov, vrtnih stolov, ležalnih stolov, plotenega pohištva za vrte

„Weka“ **Maribor 15.**

Zahtevajte ponudbe!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzotav. naslov: **Gospobanka**

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**

Praznik letalstva v Mariboru

Ob tej triumfalni letalski prireditvi se je prav očitno pokazalo, kako močno je odjeknila ta ideja med najširšimi plastmi naroda, kako je z osvajačo silo objela vse sloje — sosedovali so si na binkoštnem meetingu zastopniki vseh stanov: visok dostojanstvenik je stal poleg obrtnika, duhovnik se je razgovarjal z delavcem, državni uradnik je delal opazke s trgovcem, kmetu je bil sosed oficir. Demokracija sporta, ki briše socialne in razredne razlike! Ideja aviacije je žela tokrat svoj trijumf predvsem v dvojnem oziru: 1. S svojo penetrativno silo je omogočila mobilizacijo impozantnih mas na športnem meetingu. Kakor izumrl je Maribor na Binkoštno nedeljo popoldne — vse je bilo zunaj na Teznu. Po železnici, na avtomobilih in motornih kolesih pa so pribirali navdušeni športniki od vsepovsod: iz Ptuj, Murske Sobote, Celja, Ljubljane, Zagreba, Grada — da celo z Dunaja in iz Nemčije. Posamezni zavodi so prisostvovali ogromnemu meetingu kar korporativno — tako n. pr. gojenci ruske šole na Leskovcu, gojenci Dijaškega doma v Ptuj itd. 2. Z veseljem je treba pribiti, da niso te valuječe množice bile samo radovedna in zabave željna masa, ampak da so prihitele na meeting iz razumevanja ter obdarovane s fino izostrenim smislom in čutom za sportne finese. V pretežni meri je bila to izbrana sportna publika, disciplinirana, hkrati pa tudi kritična in opazkarska. Pod neutajljivim vtisom označenih dveh momentov ter predvsem iz tega vidika moramo biti z letalskim meetingom na Binkoštno nedeljo zadovoljni.

Dopoldanski spored - letanje s pasažirji

Pod nebom so se nakopičili oblaki, toda le za pretnjo in pa radi lepšega. Bil pa je malo hladen vetrič, ki je zunaj na tezenskem dirkališču postajal v jutranjih urah malo neprijeten. Vseeno se je znašla takoj po 9. uri na Teznu večtisočglava množica, ki je pričakovala vožnje pasažirjev z aeroplanoma Brandenburg. Do 9 so se prijavili srečni izžrebanci na letališču pri vodstvu meetinga, vsakdo je dobil nakaznico, na kateri je bilo črno na belem zapisano, da se imejtelj vozi prostovoljno in na lastno odgovornost ter da se odpoveduje vsaki pravici do eventualne odškodnine. Takoj po 9 se je pričelo. Med prvimi so se vozili delavni odborniki tukajšnjega oblastnega odbora Aero-kluba — med njimi star ter navdušeni športnik g. gimn. ravnatelj dr. Josip Tominšek in celo mladostni mesgr. Vreže se je s smehljajem na ustnicah spravljal na zrakoplov.

Vožnja s pasažirji je trajala še preko 13 ure; 50 srečnikov je letelo v zrakoplov nad Mariborom! Naval prostovoljcev je bil tolik, da bi po izjavi nekaterih odbornikov tukajšnjega Aero-kluba ne zadostovalo 10 letal. Še pred meetingom so prihajale od vseh strani prošnje, da bi se izvestim osebam — in to celo iz delavskega in kmetskega sloja! — zajamčila vožnja z zrakoplovom. Večtisočglava množica pa, ki je bila zjutraj na Teznu, je z zvedavo radovednostjo spremljala vožnjo srečnih izžrebancev in morda celo z občutki neprikrite zavisti. Pri nekaterih zopet so spačeni drhtljaji na licu izdajali piskavo notranjost: bogve, da li bi se odločili za vožnjo, tudi ko bi bili med izžrebanci!

„Slovenčev“ urednik v zrakoplovu nad Mariborom

Po prijaznosti tajnika tukajšnjega Aero-kluba g. dr. Sestana sem prišel kot tretji med srečnimi na vrsto. Opremljen z letalčevim pokrivalom in očali se vzpnem na zrakoplov št. 2

— skok — in že sedim na mehkem sedežu. Vljuden področnik, ki spremlja vsakega pasažirja z zrakoplovom, hoče privezati ramena k sedežu s pomočjo dveh pritrjenih platnenih lancev. »Hvala lepa, saj ni treba.« Pa tudi časa ni bilo več. Motor je ropotal vse bolj in bolj. Aha, že drsi preko tezenske ploskve — kakor avto. Že se dviga počasi, naenkrat močen, strm poševen vzpon in že smo visoko preko bližnjega gozdička. V ostrem loku jo zareže zračna letavka — proti magdalenskem predmestju gremo. Pogled se kar zgublja v pestrosti krožeče zemlje in kakor na njej prilepljenih predmetov skakajoč od kompleksa do kompleksa. Prve skupine redkeje posejanih predmestnih hiš se že tu — zgoščujoč se vedno bolj se prelivajo in zgubljaajo v polimorfini ploskvi rdečega morja — hišnih streh. Vmes pa so kakor zarite in zasekane bele, raznooblične lise — neštete ceste in ulice. Ponosno se dvigajoč iznad te zbite in zgoščene ploskve samujejo zvoni — magdalenski, stolniški, frančiškanski, studentski — ter vitki tovarniški dimniki meljskega predmestja. Skozi ta božji mariborski svet pa se vleče široka temnomodra preproga — preko nje dravski most, po katerem kar gomaže množice, ki se vale proti Teznu. Pa kvišku gledajo seveda. Glej šmenta — naenkrat je pilot zaokrenil v ostrem obratu — proti Teznu zopet! Nazaj? Brez dvoma. Začutil sem, da je oster vetrič, ki je že nagajal na tezenskem dirkališču, zadobil tukaj v svoji domovini višjih leg neverjetno moč. Skoraj brutalen je. Skopičil in zgnječil se je v hladne mase, ki so butale z vso silo ob letalo. Kakor da se hočejo zračne sile malo poigrati z zračno letavko — zaganjajoč se v ostrem naletu. Trenutoma se celo zazdi, kakor da počenja njena odprna sila: zdajci se proti pričakovanju malo zruši nidoj in se le s težavo pribori v staro smer, zdajci sledi kakor iz zasede močan sunek, ki te lahko kar požene in dvigne iz mehkega sedeža in te prav jadrno ekspedira na prosto, če se nisi pritril ali pa če ti niso roke kakor prikovane ob rob sedeža. Zavedel sem se v tem trenutku, ob kolikem naporu sil zareže taka-le zračna letavka vsak meter skozi vseмирje v neizprosni borbi z zračnim elementom. Brnenje neumornega propelerja pa kakor da se je pretvorilo v težko hropenje, ropotanje motorja v pošastno divjanje, ki se sproti spremečava s tulečim rohnenjem vetrovja. Kakor bi trenil! Že smo zavozili nad dirkališče, vem dobro, kaj hoče moj pilot! Kradoma se ujamem veličastje periferije: v nedogled raztegnjene dravskopoljske ter valujoče slovenskogoriške panorame. Bilo je zadnji čas — zopet obrat v ostri kurvi — potem pa poševno nizdol in preko gozdička zdrčimo proti ravni tezenski ploskvi. Že se čuti lahko odskakanje in odzibanje, ki preta, kakor v mirno drsenje preko široke ravnine. Še nekaj trenutkov užitka, potem pa konec. Moj naslednik že čaka, se vzbne, skoči in že sedi v zrakoplovu. Vožnja pasažirjev se nadaljuje.

„Ljubljana“ prihaja

Po pol 11 se nenadoma začne med nestrpnimi množicami klic: »Ljubljana«. Ob 8 zjutraj je startala v Ljubljani in je že tu! Skoro neslišno je prijadrala in se spustila s pravo eleganco proti tezenski ravnini — enokrilka in kakor igračka v primeri z masivnimi ter dvo-krilnimi »Potezi«. »Kako luštna,« so zatrjevali ljudje približajoč se, da si jo ogledajo ob blizu. Malo da ni nestrpna in radovedna množica pretrgala že itak ojačenega vojaškega kordona, ko je pristala. Škoda samo, da ni mogla včeraj voziti pasažirjev in to radi pomanjkanja bencola. Javilo se je precej oseb, ki so bile pripravljene

žrtvovati 100 Din za tako vožnjo v »Ljubljani« nad Mariborom.

Popoldne

Mogočna udeležba na meetingu.

Nebo so še vedno zastirali oblaki, ali samo za pretnjo. Takoj po pol 14 se je pred državnim mostom tostran Drave razgibala silna živahnost. Kakor pritoki v mogočno reko, tako so se z vseh strani — iz Tattenbachove, Vetrinjske, Gosposke in Slomškove ulice ter Koroške ceste — stekale goste kolone ljudskih množic, ki so se na državnem mostu zgoščevale zlivajoč se kakor v impozanten veletok, valeč se proti Teznu. Nešteto mestnih avtobusov je prevažalo tisoče in tisoče na tezensko dirkališče. In vendar je navzlic temu nastajala pri vsakem avtobusu, čim je bil prost ter pripravljen za vožnjo, pravcata bitka za prostor in sedeže, ki je navadno končala z zmago hitrejših, spretnjših in brezobzirnejših. Kjer se ni mogla uveljaviti taktika trpežnih in odpornih laktov, tam je pomagala neskončna potrpežljivost. Kakor volkovi so se usuli in dobesedno natrpali avtobus do zadnjega kotička — sklanjajoč se drug nad drugim, ker ni šlo pač drugače. Kakor žakelj pri žaklju! Preko mostu, po Tržaški cesti in naprej vse do Tezna: vse skupaj eno samo neprekinjeno in brezkončno valovanje množic; vmes ropot motornih koles in avtomobilov, peket konjskih kopit, šviganje vozov in koles, šumenje, kričanje, drdranje — brez konca in kraja ter vseprek. Zunaj na prostnem zborišču pa so se zgrinjale valujoče množice, naraščajoč ob silnem navalu iz mesta ob trenutku do trenutka in zraščajoč se v zbito kompaktnost. Nad gladino glav pa nešteti bašteto balončkov — rumenih, modrih, belih, rdečih in zelenih. V ozadju do 130 avtomobilov v ravni vrsti. Pa tudi po gozdičkih, zasenčenih obronkih ter najmanjših vzvišjih v bližini so se utaborile silne množice ter spremljale posamezne točke programa iz daljave. Za razvedrilo in zabavo sta svirali godbi: »Drava« in »Omladina«, pokrepčali pa so se lahko udeleženci pri posameznih šotorih, ki jih je imel Aero-klub v lastni režiji.

Po pol 16 se začne ropot motorjev — trojica »Potezov« starta: zeleni, ki ga vodi kom. kapt. II. kl. vojni pilot Franjo Kratochvil; beli — vodi ga kapt. II. kl. pilot lovec Oskar Vidale in modri — vodi ga narednik vojni pilot Mijo Jankovič. Vzpno se v strmo poševnem letu obrazujoč obliko trikotra s stalnim vzdrževanjem iste medsebojne oddaljenosti in razhajajoč se nato v zaporedno vrsto. Vsi trije se spuste v tesnih spiralah — že so na tem da pristanejo — še 30 m manjka. Pa glej ga spakal — z oglašujočim ropotom zdrče vsi trije drug za drugim preko glav publike, nato pa v strmem premočrtnem vzponu preko bližnjih gozdičkov. Grupno letenje z obrazovanjem figur je s tem končalo.

Druga točka na programu: borba aeroplanov v zraku med dvosedi se ni mogla izvršiti v popolni meri, in to radi tehnične pomanjkljivosti ter prevelike masivnosti »Potezov«. Za izvajanje teh bornih vaj so potrebni posebni borni aparati tako zvani »Dewoitinov«, ki se nahajajo v Novem Sadu in ki so v zadnjem trenutku odpovedali udeležbo.

Najzanimivejša točka sporeda na nedeljskem meetingu pa je bila brezdvomno — tekma v brzini na trikotu Maribor—Slov. Bistrica—Ptuj—Maribor. Startali so štirje »Potezi«: zeleni (Kratochvil), beli (Vidale), rumeni (Mišević) in modri (Jankovič). Omenjeno progo so preleteli: beli (Vidale) — 16.15 min.; modri (Jankovič) — 19.08 min.; zeleni (Kratochvil) — 19.16 min.; rumeni (Mišević) — 22.17 min. Prva na-

grada (1500 Din) je torej na podlagi ocenjevanja ocenjevalne komisije pripadla belemu, druga nagrada (1000 Din) modremu, tretja (500 Din) pa zelenemu. Škoda le, da se niso rezultati objavili z megafoni kakor je bilo tudi v načrtu. Baš radi tega ni mogla publika v celoti slediti izvajanju posameznih točk programa.

Lova na spuščene balončke sta se udeležila modri in zeleni; ker je vsak ujel po dva balončka, pripade vsakemu od obeh polovična nagrada, t. j. 500 Din.

Največja atrakcija pa bi imela biti akrobacija z aeroplanom v zraku. Zal pa se te zračne vrstolomne vaje niso mogle vršiti po programu in to radi tega, ker ni bilo primernih letal take zvanih »Dewoitinov«. V zadnjem trenutku so namreč novosadski »lovci« odpovedali svojo udeležbo. Na drugi strani pa je izvajanje takih akrobacij z masivnimi aeroplanom kakor so n. pr. aeroplani tipa Breguet in Potez radi prepogostih nesreč zabranjeno. Navzlic temu je kapt. II. kl. pilot lovec Oskar Vidale izvajal nekaj takih vaj v manjšem obsegu (pikiranje).

Zračna pošta z balončki bo dobila svojo zanimivost, ko bodo čez par dni jele prihajati dopisnice iz najrazličnejših krajev in ko se bodo podeljevale posamezne nagrade.

Slamnat junak s padalom v valovih Drave

Kot zadnja točka programa bi imela priti produkcija iz aeroplana s padalom iz višine 1000 m. Sicer se je prijavilo pet oseb, ki so bile pripravljene izvršiti drzen poizkus. Morda so si premislile, blizu ni bilo nikogar. Če je pa vojakom-letalcem dovoljeno te vrste produkcija le z dovoljenjem ministrstva vojne in mornarice, potem bi bil lahko izostal tudi kvarni, neprilagodljiv in skrajno porazno delujoč intermezzo s slamatno lutko. Te vrste diskvalifikacija tako impozantne prireditve, ki postane lahko fatalna, ni bila niti najmanj na mestu. Mesto z zadovoljstvom se je morala ta po udeležbi sicer veličastna prireditve zaključiti z dramatičnim koncem nagačenega junaka v valovih Drave.

Ko je bil program izčrpan, se je množica pričela polagoma razhajati — mladina pa je v žurnem letu zdirla preko obsežne ravnine proti aeroplanom, da si jih še enkrat поближе ogleda. Medtem se je bilo proti 6 že čisto zjasnilo. Ob nastajajočem mraku so zadnje skupine zapuščale tezensko dirkališče.

Banket

V počastitev letalcem se je ob 21 vršil v hotelu »Meran« banket. Vabljeni so bili zastopniki državnih in cerkvenih oblasti ter zastopniki posameznih časnikov. Na banketu smo opazili med drugimi velikega župana dr. Schaubacha, stolnega prošta dr. M. Mateka kot zastopnika lavantinskega vladike dr. A. Karlina, mestnega poveljnika generala D. Spasiča, oblastnega predsednika dr. J. Leskovarja, zastopnika tukajšnje mestne občine podžupana dr. Lipolda in delegate ljubljanskega ter celjskega Aero-kluba. Na banketu, ki je potekel povsem animirano, so govorili veliki župan dr. Schaubach, oblastni predsednik dr. Leskovar, podžupan dr. Lipold, predsednik tukajšnjega Aero-kluba dr. Tominšek, v imenu pilotov pa komandant kapetan II. kl. vojni pilot Franjo Kratochvil.

Na banketu so bili piloti in izvidarji odlikovani s spominsko kolajno s trobojnico ter so se odposlale brzojavke prokrovitelju letalstva princu Pavlu, min. vojske in mornarice ter vrhovnemu poveljniku zrakoplovstva.

Ferdinand Ossendowski:

Enooki

Tukaj slikani prizor iz življenja zlatoiskalcev v Ussurijskem kraju je vzel iz knjige »V džunglah gozdov in ljudic od Ferdinanda Ossendowskega. Ossendowski je Poljak iz Varšave, kjer je pod rusko vladjo bil inženier ter strokovnjak v zlato- in platinorudništvu. Kot tak je v službi vlade prepotoval vse pacifiške dežele, posebno pa severno in severovzhodno Sibirijo, kjer je preživel tudi boljševiški obrat, pod Kolčakom pa služil v finančnem in poljedelskem ministrstvu. Ko so boljševiki Sibirijo leta 1920. zopet zavzeli, je bežal iz Mongolije v Peking in to svojo velenizirano pot opisal v znanj knjigi »Živali, ljudje in bogovi«. Gori omenjene knjige, iz katere je ta odlomek vzet, pa je nastala v Ussurijskem kraju, enom najbolj zanimivih v Daljnem vzhodu. Saj tu v ložu Amurja kraljuje še tiger! Ossendowski, ki zdaj živi kot profesor nižje trgovske šole v Varšavi, je eden najboljših poznavalcev nedoglednih sibirskih pragzdov in njihovih čarov ter divlega življenja njihovih prebivalcev.

Ko sem prepotoval podolgim in počez ussurisko tajgo, sem dobil poročila o novoodkritih najdiščih premoga in zlata. Zato sem se napotil nekoč po ozkih gozdnih potih navzgor ob reki Bikin in njenih malih dotokih. Reka Bikin, ki izvira na vzhodnih obronkih Sikhota-Alina, preseka gorski verigi Sinku in Tzi-fa-ka ter se izliva v Ussuri. Premoga tu ni bilo, toda v strugah malih dotokov Bikin je raztresla mati narava nekoliko zlata. Mnogi, po bogastvu hrepeneči pustolovci so stavili velike nade na to zlato v Bikinjskih rečicah, ki so se vile preko neskončne tajge.

Skoraj dnevno sem naletel na sledove »prospektorjev«, teh neutrudljivih od kraja do kraja potujočih iskalcev zlata. Sledovi so obstojali v kupih razstreljenega kamenja, globokih luknjah, jarkih in žlebovih, po katerih so odtakali vodo, da so dobili suha mesta, kjer so slutili zlato.

Toda oni, ki so zapustili te sledove svojega bivanja, so že davno odšli, in za njimi so prišli novi iskalci zlata. Prišli so posamič ali v malih krdelih, ki so obstajala iz najrazličnejših individuov, med njimi je bil marsikateri z zločinsko preteklostjo. Ko so srečno ušli policiji in paznikom, so poletje in jesen pririli v strugah. Stali so do prs v vodi in izpirali iz peska zlato, pridobili so morda le toliko, da so nato živetarili do prihodnjega poletja in nato začeli zopet z istim delom. Ti ljudje so si zdeli v tla votline ter v njih stanovali. Niso imeli drugih želja, kot da bi našli nekoliko zlata in da bi jih policija ne izsledila. Ako jih je kdo srečal v gozdu, mu niso nikdar takoj priznali, s čim se pečajo, temveč so vedno rekli, da so lovci ali ribiči, na kakršnem kraju so se pač nahajali. Pri tem so pokazali na nekaj neverjetnih in dihurjevih koč ali subih rib, ki so jih imeli razobešene pri svojih kočah.

Toda še drugi ljudje so se skrivali v gošavi. To so bile male, roparske čete, obstoječe iz dveh, treh mož. Napadali so iskalce zlata, ki so morali po uspešnih napadih dobro paziti nase, da niso izsledili njihovega uspeha zopet drugi roparji. To leto, ko sem jaz potoval v tej deželi, je bil strah in trepet vseh prebivalcev tajge neki »Enooki«. Zakaj znal je čisto nepričakovano zgrabiti ter je bil neizprosno napram svojim žrtvam. Vzel jim je vsako zrno zlata, sleherni srajco, mučil one, ki niso hoteli izdati skrivališča svojih zakladov ter končno vsakemu prerezal grlo. Svojim peterim tovarišem, sebi enakim vragom, je dal sledečo navodilo:

»Ubijte vsakega, da se ne bo mogel maščevati in nas izdati.«

Ničesar še nisem vedel o njem, ko sem zapustil zadnjo železniško postajo ter vstopil v tajgo z njenimi raztresenimi vasicami ukrajinskih kolonistov.

Dobro se spominjam nekega julijskega dne, ko sem o popoldanski uri dospel v eno izmed teh malih naselbin ob levem bregu

Bikina. Imela je le deset hišic. Nihče ni prišel na cesto, ko sem stopal s svojim skromnim varstvom, ki je obstajalo iz dveh mož. Zenske, ki so tuintam kukale skozi okno, so takoj zopet izginile. Niti otrok ni bilo na cesti. Obstal sem pred neko hišo, ki je imela najlepšo in najčistejšo zunanost ter potkal. Dolgo časa ni bilo nikakega odgovora, toda končno sem slišal, da je nekdo odprl dvorišna vrata, priklenil tam psa in nekaj nerazumljivega mrmral.

»Ali ste tu vi neumni, zlodje!« je zaklical eden izmed mojih kozakov, jezen radi počasnosti prebivalcev. »V tej vročini si upate znanstvenika pustiti zunaj čakati?«

To je menda pomagalo, zakaj takoj nato se je prikazala stara ženska in odprla vrata. Povabila nas je, naj vstopiva, in rekla:

»Oprostite, gospod, toda bojimo se. Pravijo, da je Enooki nekje v bližini, ki nas misli napasti in izsiliti odkupnino. Mogoče ga bodo naši možje premagali. A tudi v tem slučaju bodo prišli orožniki, ki bodo raziskovali in zaslišali ter prisilili naše možje, da bodo morali iti v mesto v tem vročem in delapolnem času. Zato je najboljšje, da nikogar ne pustimo notri.«

Moja kozaka sta se glasno zasmejala.

»Oj, ti si pa pametna,« je rekel starejši, velik, suh človek, z naglimi in nervoznimi kretnjami. »Ali se hočete sedaj do smrti zapreti v svoje bajte?«

»Bom pozneje povedala,« je smeje odgovorila stara žena ter začela pripravljati čaj. »Sedite in se razpravite. Takoj bom skuhal čaj in vam prinesla ribjo juho.«

Kmalu smo se udobno zlekli po klopih. Utrujenji smo bili od vročine in bojev z moškimi, ki so očitno obljubili kakemu svojem svetniku, da nam bodo izpili vso kri. Celo moja vodnika, ki sta bila vajena te neumisljene gozdne nadloge, sta tako krepko preklinjala, da sta celo njihova konja sramežljivo gledala v stran.

Spili smo čaj, pojedli izvrstno ribjo juho ter se hoteli nato nekoliko odpočiti.

»Jaz ne bom spal,« je izjavil starejši vodnik. »Spoznati hočem te bedaste kmete. Mogoče bom zvedel za vas kaj o zlatu in premogu.«

»Torej, mamica, vaši možje delajo v tajgi?«

»Da, je odgovorila. »Les sekajo, lovijo in zbirajo smrekove storže.«

»No, kakor vidim, ne živite baš slabo tukaj,« je rekel veselo. »Vam dobro gre, kaj ne?«

»Hvala Bogu, dobro,« je odgovorila in se ponižno prekrižala. »Tla so rodovitna, kruha imamo dovolj in še pšenico prodamo v Habarovsk in Nikolajevsk. Dovolj živine imamo, možje lovijo sobolje in kune ter prinašajo žganje, tobak, smodnik in vžigalice Goldom, ki plačujejo z zlatom in kazuho vino. Mi smo najbližji sosedi Goldov ter kupimo od njih večino njihovega blaga ali pa ga vzamemo v komisijo. Blago spravimo nato na železnico in v mesto. Sam Sovienko je kupil od njih pet sto soboljev in jih prodal v Habarovsk.«

Govorila je v navdušeni zadovoljnosti, ki je izvirala iz blagostanja in zanesljive obrti.

»No, tu imate pa res lepo življenje,« je zaklical moj kozak. Drugi pa je rekel z glasnim smehom:

»Tako srečni ste, pa se vendar zapirate v svoje koč kot v ječe.«

»Samo sedaj radi Enookega,« je pojasnila stara žena in brisala krožnike.

Kmalu po tem razgovoru sem zaspal. Ko sem se zbudil, sta bila moja vodnika že pripravljena za odhod. Plačal sem naši gostiteljici in nato smo odrinili.

1 Mongolsko ljudstvo, ki živi v Ussurijskih gozdovih.

(Dolice)

Tresle so se gore...

Predstavka glavnega odbora poslanskemu klubu radikalne stranke

Belgrajska »Politika« od ponedeljka, dne 28. maja, je prinesla kot največjo senzacijo popolno besedilo memorandum glavnega odbora radikalne stranke, ki je naslovljen na klub poslancev narodno radikalne stranke. Memorandum so podpisali podpredsednik Aca Stanojevič, Marko Trifković, glavni tajnik dr. Ivković, Nikola Uzunović, dr. Slavko Miletič, dr. Momčilo Ninčič, Andra Stanič, Boža Maksimović, Ranko Trifunović, Krsta Miletič, dr. Velizar Janković in še par drugih članov glavnega odbora. Skupno 17 podpisov.

Vsebina memoranduma

Memorandum govori najprej o zgodovini narodno radikalne stranke, o njenih velikih borbah za cilje srbske demokracije, o njenih težkih preizkušnjah in uspehih. V drugem delu napada memorandum predsednika vlade Vukičevića in radikalni del njegovega ministrstva. Trdi, da je ta vlada sestavljena brez pristanka kluba in stranke. Pravi, da je to nov sistem, ki škoduje stranki, demokraciji in parlamentarizmu. Radikalni odbor izjavlja, da se zavaruje pred vsako odgovornostjo pri takem vodstvu politike. Dalje memorandum napada Vukičevića, češ, da je organiziral kot minister notranjih zadev potom policijskih oblasti volivno borbo proti posameznim kandidatom radikalne stranke, ki so bili pristaši glavnega odbora in osebni nasprotniki Velje Vukičevića. Memorandum trdi, da je Vukičević delal škodo radikalni stranki in je hotel organizirati svojo, novo vladno stranko.

Napadi na Vukičevića

Dalje memorandum napada Vukičevića, ker je istočasno predsednik vlade in predsednik poslanskega kluba, ker ne sklicuje kluba redno k sejam, ker omalovažuje delo v skupščini in tako omejuje javno kontrolo nad upravo države. Memorandum trdi, da Vukičević premalo skrbi za napredek radikalne stranke v posameznih pokrajinah. Tako n. pr. da je preveč popustljiv napram narodnim manjšinam v Vojvodini, napram JOM v Bosni, napram demokratu v Srbiji. Na podlagi vsega tega smatra glavni odbor radikalne stranke, da politika Velje Vukičevića za radikale ni dobra in da je državi škodljiva. Zato je smatral za svojo dolžnost, da opozori na to dejstvo poslanski klub narodno radikalne stranke, da o tem spregovori svojo besedo.

To je v bistvu vsa vsebina memoranduma, o katerem se je toliko govorilo in pisalo že dva meseca in ki so ga napovedali neprijatelji sedanjice vlade kot zgodovinsko dejstvo, ki bo premaknilo vse tečaje naše notranje politike. Dejansko na vsem memorandumu ni nič stvarnega, tudi ne veliko novega, prav nič pa ne senzacionalnega. Za opozicijo bo ta memorandum dobrodošla kost, ker v nekaterih poglavjih rabi ostre izraze proti Velji Vukičeviću in njegovim tovarišem v vladi. To bo pa najbrže tudi vsa posledica tega memoranduma.

Dr. Laza Marković ni hotel podpisati memorandum glavnega odbora, dasi je njegov član. Sam je sestavil svoj memorandum, ki ga je »Politika« tudi objavila. Ta memorandum je pisan v stilu ostrofinje parlamentarne ugajenosti, stvarnosti in pomirljivosti. Dr. Laza Marković stavi več predlogov o reorganizaciji in spopolnitvi narodno radikalne stranke.

»Politika« prinaša, da je Krsta Miletič v torek, dne 29. maja, končno predal Vukičeviću tudi uradno listino memoranduma. »Samouprava« piše k temu dogodku:

»Samouprava« miri

»Včerajšnja »Politika« je objavila predstavo glavnega odbora radikalne stranke poslanskemu klubu iste stranke. List je dal predstavi prvo mesto in jo je okrasil s fotografijami nekaterih članov glavnega odbora. Očigledno »Politika« s tem dejanjem dela uslugo vsem tistim, ki žele, da bi čim prej zvedeli, kaj vsebuje predstava, da bi videli, ali bo v radikalni stranki prišlo do spora, do težkih preprirov in eventualno do razkola.« »Samouprava« dalje napada »Politiko«, češ, da je storila netaktnost, ker je objavila memorandum poprej, preden je bila listina dejansko vročena naslovu, in potem obrača svojo ostro tistemu, ki je tajnost izdal, tako-le: »Brez ozira na ta častnikarski rekord ostaja žalostno dejstvo, da je tako zaupen akt pred izročitvijo poslanskemu klubu mogel biti priobčen v javnosti. Tisti, ki so to napravili, če mislijo, da čuvajo s tem svetle tradicije radikalne stranke, se vsekakor varajo, kajti v tradicijah naše stranke nikdar ni bilo takega primera.« Nato se »Samouprava« vprašuje, ali sedaj, ko je spor odprt pred vso javnostjo, list apelira na poslanski klub, naj ne pade v isto napako, kakor glavni odbor, da bi očitel prošle stvari, natolceval in podtikal, ampak naj se ozira samo na korist stranke, na korist mirnega razvoja državne politike in govori in sklepa o memorandumu toliko, kolikor memorandum sam zahteva, da oceni položaj in da najde pot za prijateljsko ureditev odnosov v stranki. »Samouprava« zaključuje: »Ni še prepozno, da se prepreči vsaka borba v radikalni stranki, toda ako pride do borbe, morajo nositi krivdo samo tisti, ki so borbo začeli.«

Vukičević bo sklical klub

Vukičević je v ponedeljek vse dopoldne bil v ministrskem predsedstvu, kjer mu je bivši minister Krsta Miletič izročil memorandum glavnega odbora. Časnikarjem je izjavil, da je memorandum sprejel, toda šele potem, ko ga je bral v »Politiki«. Na vprašanje je odgovoril, da bo sklical poslanski klub, kateremu je memorandum namenjen, da on spregovori svojo besedo. »Seja poslanskega kluba«, je dejal Vukičević, »bo v četrtek, če ne bo kakega posebnega zadržka.«

Borba ali mir

Memorandum je vzbudil v javnosti precejšnjo pozornost. Prav posebno zanimanje pa je seveda med radikali samimi. Skoro vsi radikalni poslanci odločno obsojajo memorandum in izražajo svoje ogorčenje nad tem, da se je ta stvar, ki ima čisto notranji strankarski značaj, izročila javnosti in še na tako nekvificiran način. Vukičeviću prijatelji kažejo veliko borbenost in mnogi podčrtavajo, da je treba to priložnost izrabiti za končnoveljavno obračun s ljudmi, ki že leto dni ovirajo delo stranke in vlade. Listi so polni komentarjev, ki jih izražajo pristaši raznih struj in strank o memorandumu. Tako pravi n. pr. član vlade: Gospodje ustvaritelji memoranduma so hoteli, da klub izreče svojo besedo, in klub jo bo izrekel. Marsikaj bomo s tem spravili z dnevnega reda. Imeli bomo že enkrat čist položaj. Niti malo ne dvomimo, da bo Vukičević imel večino v klubu. In to ogromno večino.

Demokrati smatrajo, da memorandum ne zasluži nobene važnosti. Gospodje, ki so ta memorandum podpisali in dajejo Vukičeviću nauke, so imeli dostikrat poprej priliko, da te nauke izvršujejo, pa so delali v obilni meri baš to, kar sedaj Vukičeviću očitajo.

Opozicija sama dvomi, da bi memorandum imel kake večje posledice. Opozicionalni poslanci ne verujejo, da bi v narodni skupščini ali tudi v parlamentarnem klubu radikalne stranke radi tega memoranduma prišlo do kake nezaupnice Vukičeviću. Vsak politik ve, da podpisniki memoranduma že davno več ne nosijo v polni meri funkcije glavnega odbora radikalne stranke, da nimajo nobenih stikov z masami radikalnih volivcev in nobenega zaupanja v radikalnih vrstah. To se je pokazalo doslej še pri vsakem nastopu tako zvanega glavnega odbora, prav posebno pa pri memorandumu, ki so ga delali in prenašali že dva meseca in ga sedaj na ta neprimeren način spravili v javnost in pred klub.

Nič hudega ne bo

š Belgrad, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Spomenica, ki jo je glavni odbor NRS poslal poslanskemu klubu in Vukičeviću, ni niti oddale iz zvala tistega efekta, ki so ga člani glavnega odbora hoteli izzvati. Spomenica ne more imeti nobenega krepkejšega učinka na položaj. Pa tudi Stanojevičovo držanje gre za tem, da se ublaži eventualne spor, ker ne more biti govora o kaki spremembi v režimu ali o kakem slabljenju Vukičevićevega položaja v klubu. Verjetno je, da bo Vukičević zahteval, da mu klub izreče zaupnico. Ko bo imel ministrski predsednik in predsednik kluba čist položaj, ko bo dobil zaupnico v klubu, potem bo otvoril razpravo o spomenici. Vukičević je zvečer o tej stvari časnikarjem izjavil, da se bo stvar predložila klubu. Ali bo to v četrtek, še ne ve, ker želi, da bi bilo navzočih čim več poslancev, ko se bo o spomenici razpravljalo. Dr. Laza Marković, ki je spremljal Vukičevića, je časnikarjem izjavil na vprašanje: »Ali bo prišlo do jakih potresov? Ali se bo razcepil klub, če se bodo pojavila različna stališča?«, da so tudi pri demokratih bila cepljena stališča, da se je tudi glasovalo, pa se demokratska stranka vendar ni cepila.

Radič in Pribičević v Dubrovniku

V nedeljo je imela KDK svoj shod v Dubrovniku. Na tem shodu je Radič v Belgradu napovedal, da bosta s Pribičevićem rešila vladu in KDK in svetovno politiko. Radič je res kar dvakrat govoril. V prvem govoru je dejal, da bi morala biti Hrvatska, Slovenija in Dalmacija ena sama oblast. Vsa država naj bi bila razdeljena na štiri, pet oblasti. Dalje je Radič grozil, da bi lahko(!) KDK začela staviti neustavne zahteve, oditi iz parlamenta za nekaj časa, za leto dni ali celo za vedno. Zraven je seveda ozmerjal vladno večino in Vukičevića posebej.

Pribičević je govoril o svojem prijateljstvu z Radičem. Leta je pa v svojem zaključnem govoru grodo napadel dr. Kramar in je Srbijance obdolžil, da so jih Italijani kupili. Oba govornika sta se odlikovala s »cincari« in podobnimi vlnudnostmi, ki dičijo ta dva nositelja »seljačke demokracije«. Shod je ostal brez vsakega vtisa na javnost. Ima samo agitatoričen pomen za KDK. Radič in Pribičević čutita pač dolžnost, da se zagovarjata in opravičujeta pred javnostjo. Na koncu je govoril še dr. Zerjav, ki ga je Radič označil kot svojega in Pribičevićevega najboljšega pomočnika.

Seja Narodne skupščine

š Belgrad, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji narodne skupščine se je nadaljevalo delo po krajši pavzi radi katoliških binkoštnih praznikov. Na dnevnem redu je bilo obravnavanje dr. Kostičevega predloga o dolgovi v sladkorni tovarni. Pred dnevnim redom se je vzelo v pretres več nujnih predlogov. Med drugim je

Pavle Radič vložil nujni predlog,

ki se glasi:

»Narodna skupščina poziva notranjega ministra, da jo takoj obvesti, ali je res, kakor poroča časopise, da je notranji minister naročil vsem velikim županom, da preprečijo, ne samo vse javne shode, na katerih bi se govorilo o naših odnosih do Italije, marveč vse slične sestanke v zaprtih prostorih, kar je pa v nasprotju z zakonom o zborovanjih. Če je to res, s čim to minister opravičuje?«

Nato so se prečitali še nekateri nujni predlogi, nakar je skupščinski predsednik obvestil skupščino, da je umrl bivši narodni poslanec Cirković in poudaril, da je bilo njegovo življenje tesno vezano z borbo za narodne interese na jugu. Pribičević dela medklice, nakar mu zakliče radikal Drago Bojović: »Gospod Pribičević, vi ste bolan.«

Pribičević je vložil nujen predlog, v katerem poziva vladu, da takoj obvesti narodno skupščino, ali je resnična vest, da se bodo

nettunske konvencije

postavile na dnevni red, in kakšna nujna potreba je izzvala ta odlok. Pribičević je dobil besedo. Čim je začel govoriti, mu je opozicija priredila aplavz. Radičevac Bjelosič: »Sramota, da se tako trpinči vseučiliška mladina. Bolnice so polne naše dece. Pogledajte, kako izgleda Dijaški dom?« Pribičević naglašava v svojem govoru: »Ko sva z Radičem govorila z zunanjim ministrom Marinkovićem o nettunskih konvencijah, je dejal, da se bo o njih razpravljalo samo kot sestavnem delu celote, to se pravi, da se ne bodo izročile iz kompleksa jugoslovansko-italijanskih vprašanj. Medtem pa je po časopisju prišla v javnost vest, da je dobil dr. Marinković pooblastilo, da ločeno od kompleksa jugoslovansko-italijanskih vprašanj predloži skupščini nettunske konvencije in zahteva odobritev. Zunanji minister je sporočil narodni skupščini, da ne more priti sam radi tega nujnega predloga, nego da ga zastopa drugi minister.« (Opozicija spremlja Pribičevićevo govor z burnimi protesti radi vladnega predsednika in zunanjega ministra.) Pribičević naglašava, da je mladina manifestirala za enotnost svojega naroda. (Opozicija prireja ovacije vseučiliški mladini.) Ratifikacija nettunskih konvencij prihaja pred skupščino kot

diktat Italije. (Večina protestira: »Tako govoriti, je sramota.« Demokrat Jovanović Pribičeviću: »Kaj ste vi delali, ko ste bili v vladi?« Demokrati burno protestirajo proti Pribičevićevego govoru.) Pribičević zatrjuje, da se v Pašić-Pribičevićevi vladi ni govorilo o nettunskih konvencijah. (Radikal Joca Selič: »Dokažite.« Pavle Radič Seliču: »Vi nimate pojma o tem.« Selič Pavletu Radiču: Molči. Ti ne veš, kaj je to pojma.) Pribičević: »Moram nekaj izjaviti v imenu Radičevem...« (Poslanec Smedej: »To je najbrž demant.«) Pribičević: »...da ni res, da so se konvencije podpisale za časa Pašić-Radičeve vlade in da so se predložile skupščini za časa Uzunović-Radičeve vlade.« Dalje pravi, naj se konvencije zavrnejo. (Pavle Radič ježno kriči proti radikalom: »Prodali ste nas.« Radikal Milutinović: »Ne govori tako, če ne te stlačim pod klop.« Predsednik poziva Milutinovića k redu.)

Pribičević nadaljuje, da se je žalil naš konzul v Zadru in da je bilo to znamenje za demonstracije v naši državi. Zakaj se zabranjujejo manifestacije. Nato preide na dijaške manifestacije v Belgradu in na aretacijo dijakov. (Opozicija: »Živeli!«) Med njimi je bil tudi en Bolgar. (Demokrat Milutinović: »Tudi Bolgari.« Samostojni demokrat Kosanović: »Tudi Bolgari so Jugoslavlani.« Demokrat Miloje Jovanović: »Ne moremo dovoliti, da Bolgari v naši državi manifestirajo.«) Pribičević: »V Italiji se ni nikjer prelivala kri radi tega, ker so Italijani manifestirali proti naši državi.« Nato razlaga svoj predlog ter pravi, da se nič ne bo zgodilo, če se ne ratificirajo nettunske konvencije. (Radikal Puniša Račić: »Če pa pride do spora z Italijo?«) Do nobenega spopada ne bo prišlo. (Puniša Račić: »Ako ne bo razsodba povoljna, ali sprejmete, da se vi Hrvati borite z Italijani?«) Klici pri radičevcih in samostojnih demokratih: »Sprejmemo! Hočemo vojno!« Pribičević izjavlja, da se ne boji spopada. Če se bo Mussolini bojeval na tem vprašanju, bo dosegel, da se bo njegov fašistovski režim zrušil. (Aplavz.) Če bi se res izzvala vojska, bo fašistična Italija plačala stroške te vojne. (Predsednik dr. Perić opominja Pribičevića, da ne govori tako.) Na koncu svojega govora zahteva Pribičević, da se dovolijo narodu manifestacije za enotnost Jugoslavije. V imenu KDK protestira proti ratifikaciji nettunskih konvencij.

Dr. Drlijevič (KDK) se pridružuje Pribičeviću. V svojem govoru ostro napada ministrskega predsednika. Za njim je govoril Savo Kosanović (SDS). Po njegovem govoru se je seja zaključila in se vrši prihodnja jutri ob 10 dopoldne.

General Nobile izgubljen

v Milan, 29. maja. »Tel. »Slov.«) Zrakoplov »Italia« se splošno smatra za ponesrečen, ker od petka ob 10.30 dalje, ko je »Italia« zadnjič signalizirala severno od Spitzbergov, ni bilo nobenih brezžičnih signalov, dasi je imel general Nobile s seboj tri brezžične naprave, tudi za največjo silo, in najboljše telegrafiste italijanske mornarice. — Parnik »Citta di Milano« je navzlic snežnemu viharju in ledu že preplul severni rob zahodnih Spitzbergov in nadaljuje pot proti vzhodu, da doseže zaliva Moggel in Wijde zahodno od Nove Fundlandije. S seboj ima lovce, ki poznajo kraje.

Na podlagi vesti nekega rimskega opoldanskega lista, da so našli generala Nobila, je bilo na milanski borzi danes veliko veselje. Ta vest pa ni potrjena na merodajnih mestih, ki so v stalni brezžični zvezi s Kingsbayom.

v Oslo, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Norveško vojno ministrstvo je naročilo kapitanu polarne ladje »Hobby«, da se pripravi za pomožno ekspedicijo za »Italijo«. Norveški letalec Lützow Holm je z letalom že odletel v Trömsö, da se priključi ladji »Hobby«. Rieser Larsen, pilot, ki je svojčas spremljal Amundsen, je pripravil vse potrebno za pomoč »Italiji«.

Grčija brez vlade

v Atene, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Ker bo Zaimisova vlada najbrže s podporo Venizelosa ostala, bo parlament predvsem razpravljal o nekaterih zakonskih načrtih za utrditev republikanskega režima, nato pa bo odgođen. Venizelos bo šel potem na bolezenski dopust in se vrnil na Grško šele jeseni, da bo vodil septembra ali oktobra volitve za liberalce. Vsekakor se bo Zaimisov kabinet s pritegnitvijo strank Kafandarisa, Mihalokopulosa in Metaksasa rekonstruiral. Rojalisti napovedujejo energično opozicijo proti temu kabinetu, ki ga podpira Venizelos. Še vedno ni izključeno, da bi Venizeloso voľivno ministrstvo jeseni prevzelo volitve.

Kongres Hlinkove stranke

v Praga, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bil v Trenčinu kongres Slovaške lj. stranke. Najvažnejša točka programa je bila zahteva, da se izpolni pittsburska pogodba. Poslanec Hlinka je izjavil, da slovaška ljudska stranka s pittsbursko pogodbo stoji in pade. V resoluciji se ugotavlja, da Češkoslovaška dosedaj ni izpol-

nila obveznosti iz pittsburske pogodbe. Dalje se zahteva slovaška avtonomija in sprejem pittsburske pogodbe v ustavo. Manifest naglašava, da so Slovaki zvesti državljanji, ki hočejo za državo doprinesiti vse žrtve.

Umorjen duhovnik

v Tirana, 29. maja. (Tel. »Slov.«) Albanški presbiter objavlja vest, da je roparska tolpa iz Ohrida, ki sta jo vodila Jonus Cesma in Denir Poloska, prekoračila albansko mejo in v vasi Tušemišt umorila svečenika Dimitrija Belleamenija, ki je bil pri tamošnjem prebivalstvu radi svojega patriotizma splošno priljubljen. Po umoru je tolpa zopet zbežala preko meje.

Radioemancipatsko termalno kopališče 36—38° C
DOLENJSKE TOPLICE
Toplice pri Novem mestu, žel. postaja Straža-Toplice, ozdravijo sigurno revmatizem, nevralgije, ischias, ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tujakinja kurn evrski in pomlajanje. Uspehov tega že stoletja starega zdraviljenja ne doseže nobena druga toplota. V predsezoni in posezoni znatno znižane cene, 20 dni v vsem pavšalno 1200 Din Sezona od maja do oktobra. Zelo nični popusti. Fina restavracija. Zahtevajte prospekte.

naj se popolni s prispevki prizadele čim hitreje do proračunske vsote enega milijona Din se istočasno izvrši regulacija Loznice. Vsa nadaljnja regulacijska dela se bodo morala izvršiti iz sredstev državnih investicijskih posojila in iz konkurenčnih prispevkov. V investicijskem načrtu drž. posojila je v te svrhe predvidenih 13 milijonov Din, od katerih bi odpadlo na območje Celja in okolice 9 milijonov. Ze iz teh nekaterih ugotovitev komisije je razviden velikanski obseg projekta regulacije Savinje in potreba, da se združijo država, oblast, okraj in občine v delu za izvršitev velikopotezne in za Savinjsko dolino življenjsko važne akcije.

✱ Nesreča vojaškega zrakoplova. Včeraj sta se vracala dva vojaška avijona z eromitinga v Mariboru k svoji enotini v Zagreb. Okoli pol 10 dopoldne sta krožila nad Celjem in se kmalu oddaljila proti travniku onostran Trnovlja. Tam je eden od avijonov skušal pristati, ker mu je odpovedal motor. Pri pristanku se je prednji del avijona zaril precej močno v zemljo. Na letalu sta se nahajala podnarednik-pilot in podporočnik-izvidnik. Skoro čudo je, da je podporočnik odšel popolnoma zdrav kožo, a podnarednik se je močno udaril v željst, pri čemer je izgubil nekaj zob. Letalo samo je močno poškodovano: popolnoma uničen je propeler in kolesa, deloma pa so poškodovana tudi krila. Nesreča je v mestu in okolici vzbudila veliko pozornost. Cel dan so romale množice radovednežev v Trnovlje in ogledovale letalo, ki ga stražijo orožniki. Letalo je tipa »Potez 25B2 No. 10«. — Mnogo škode je nesreča povzročila tudi posestniku Franu Gajšku, na čigar njivo je avijon priletel. Množice radovednežev mu bodo njivo temeljito shodile.

Za poletno sezono

se priporoča trajno kodranje, vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah.

M. Podkrajšek, frizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta. — Telefon 3385.

Dopisi

Tržič

K nesreči s hoberiko nam poroča g. ravnatelj meščanske šole g. Lajovic, da je odredil najstrožjo preiskavo, ki je ugotovila, da nima noben učenec meščanske šole nobene pištole.

Litija

Šmartinska mlekarica je odprla v Litiji svojo mlekarsko podružnico v Berdajsovi hiši. Ima v zalogi vse mlekarke izdelke v prvovrstni kakovosti. Mlekarica je solidno podjetje in je že mnogo denarja donesla šmartinskim živinorejcem.

Litijski most prenavljajo z največjo vneto. Tako se jim mudi, da so delali tudi na Vnebohod. Ali je bilo res ta konjuno potrebno? Most je za promet večkrat zaprt in takrat se nabere tovornih voz tja proti do cerkve. Upamo, da bo pomlajeni most spet vzdržal nekaj desetletij.

V št. Juriju pri Litiji napravljajo dva nova bronasta zvona. Je zadnja podružnica v Litiji, ki ni še v vojni uropane zvonove nadomestila. Težka bosta okrog 1000 kg in ju bodo baje vili v zvoznari v št. Vidu.

V Šmartnem je bilo nedavno čebelarstvo predavnanje, žal, ob prav slabih udeležbi. Čebelarstvo — tako zabavna, lahka, pa plodonosna panoga gospodarstva — pa tako malo vne in zanimanja. Mar hočejo ljudje, da se bo med sam od sebe cedil po deželi kakor nekoč v Palestini?!

Trbovlje

✱ Shod. Na binkoštno nedeljo se je vršil v Društvenem domu zelo dobro obiskan shod, na katerem sta govorila nar. poslanec dr. Gosar in pa predsednik OUZD Krek. Prvi je obširno razlagal finančni zakon, govoril o težkočah, ki jih je imel kot minister, da je mogel uveljaviti nekatera načela, ki se tičejo delavskih, posebno rudarskih pravic. Povdarjal je zasluge Jugoslovanskega kluba, ki je v resnici nekaj storil v prid delavstva in revnih kmetov. Res nismo za delavca dosegli sijajnih uspehov, je dejal, nekaj pa vendarle, kar je gotovo bolj-

VIŠEK TRAJNIH KODROV

po sistemu „Realistic“ in „Ruso“ po dosedaj najboljših uspehih negovanja las z oljem priporoča

SALON DOBAJ

I. salon za trajne kodre v Sloveniji
Maribor, Gosposka ulica 38

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Sreda, dne 30. maja: HERMAN CELJSKI. Red D.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sreda, dne 30. maja: DEKLE ZLATEGA ZAPADA. Red B.

Mariborsko gledališče

Sreda, 30. maja ob 20. uri: OTHELLO. Ab. C. Premijera.

Četrtek, 31. maja ob 20. uri: SVET. Ab. D. Kuponi. Znižane cene. Zadnjikrat.

Prireditve

in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in si eer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Javno telovadbo priredi v nedeljo, 10. junija ob pol 8. uri popoldne na letnem telovadišču v Karunovi ulici 14, orlovski odsek Krakovo-Trnovo. Spored: 1. Mladci: Proste vaje za 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Ljudski oder v Ljubljani ima v ponedeljek, dne 4. junija ob 8 zvečer redni letni glavni zbor članov v prostorih Ljudskega odra. Dnevni red je razviden na oglasni deski in Ljudskem domu. Udeležba je obvezna za celokupno članstvo. — Odbor.

še kot nič. Ožigosal je tendenco nekaterih skupin, ki zahtevajo v parlamentu vse in ne popustijo ničesar, a naposled ne dosežejo ničesar. Na shodih pa vpeljejo, ne da se doseže ničesar. To je zmotno. Na ta način se delavstvu ne bo moglo nikdar pomagati. Govoril je še nadalje o bratovski skladnici in o stanovanjski akciji. Za njim je nastopil Krek, povdarjajoč potrebo notranje prenovitve človeka, samozvesti, vere v samega sebe itd. Poslušalci so sledili obema govornikoma z zanimanjem. Prisotni kmetje in rudarji so odnesli vtis, da je edino prava zastopnica ljudstva SLS in se ne dajo od nikogar drugega več motiti, temveč bodo zaupali le tistim zastopnikom v parlamentu, ki jim res nekaj nudijo.

✱ Odlikovanje. Glavni odbor društva Rdečega križa je odlikoval tukajšnjega zdravnika dr. Hugo Baumgartnerja z najvišjim odlikovanjem te organizacije, ideim križcem, za uspešno delovanje za organizacijo Rdečega križa v Trbovljah, zlasti ob priliki prireditve samaritanskega tečaja.

✱ Gradbena zadruga »Dom in vrta«. Načrti, proračuni in pojasnila za nove družinske hiše so na vpogled vsak četrtek od 5—6 zvečer v posojilničnih prostorih Društvenega doma. Ker se oblastni odbor ni izdal pravilnika, se mora z zidavo še počakati. Zanimanje za to stavbno akcijo je zelo veliko.

Brežice ob Savi

Pregled za šolo godnih otrok. V sredo, dne 30. maja se vrši ob 2 popoldne v osnovni šoli zdravniška preiskava otrok, ki so bili rojeni do 1. septembra 1922. Starši, ki ne pripeljejo otrok k temu zdravniškemu pregledu, bodo morali pri vpi-sovanju predložiti posebno zdravniško spričevalo.

Konkurz. Razglašen je konkurz o imovini Franca Pergerja, trgovca v Dobovi. Za konkurznega komisarja je imenovan dr. V. Hočevar, sodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Brežicah, za upravnika mase dr. G. Rosina, odvetnik v Brežicah. Prvi zbor upnikov bo pri okr. sodišču v Brežicah dne 12. junija t. l. ob 9. Oglasiivni rok do 1. julija. Ugotovitveni narok v Brežicah dne 12. julija ob 9.

Ptuj

✱ Mestna žaga v Ptuj se je popolnoma preuredila ter je stalno v obratu. Ima tudi sušilnico lesa. Zaganje lesa se sprejema po konkurenčnih cenah.

✱ Mestno kopališče, ki ima na razpolago tudi parne kopelji, je stalno odprto ob četrtkih, petkih in sobotah. Za člane Okrožnega urada za zavarovanje delavcev ter državne uradnike in njih družine veljajo polovične cene.

Sveta vojska na Trsatu

V kratkih presledkih sta v soboto zjutraj od-peljala iz Ljubljane dva vlaka, dočim so Štajerci napolnili daljši vlak iz Maribora. Vozovi so bili z zelenjem opleteni in okrašeni. Vreme, ki je bilo že več tednov deževno, ni posebno vabilo, toda od Karlovca dalje smo opažali, kako so se trgali črno-sivi oblaki ter smo zagledali morje razsvetljeno od žarkov zahajajočega solnca. Na binkoštno nedeljo so bile tri slovesne sv. maše, pri katerih je prepeval nalašč za to priliko sestavljen pevski zbor. Cerkveni govor sta imela g. župnik Rakovec in kaplan Cuderman. Pri treznostnem zborovanju je posebno ugajalo predsvanje g. Sunčiča, kaplana iz Rogaske Slatine, ki je prav po domače razložil, kako zanesti treznostno misel v družine, da nam vzrasle trezen, veren rod. Popoldne so se udeleženci odpeljali na treh posebnih ladjah na otok Krk. Pri izkrcavanju v Omišlju so jih pozdravili v imenu prevz. škofa kriškega dr. Srebrnič, dekan g. Fugušič, okrajni glavar Mahulja, občinski odbor z načelnikom Veljačičem, mnoga društva, šolska mladina in slikovite množice ljudstva v narodnih nošah. Med pokanjem topičev so se podali po bregu navzgor v dekanijsko cerkev. Pri litanijah je pela vsa množica, nakar je imel navdušen govor profesor Pavlič iz Murske Sobot. Proti večeru so ladje zopet odplule nazaj proti Saku. Veselo slovenske petje se je razleglo vsepovsod; v cerkvi, po gričih, po morju in v vlakih. Vreme je bilo proti vsemu pričakovanju izredno lepo, zadovoljstvo in veselje je odsevalo z obrazov vseh udeležencev. Le prekmurci je napočila ura odhoda in 4 posebni vlaki so odšli v noči proti domu. Dasi je bila udeležba veličastna — udeležencev je bilo skoraj 2000 — je vladal povsod vzoren red. Na željo mnogih udeležencev bo »Sveta vojska« tudi prihodnje leto organizirala tako skrbno pripravljeno romanje s treznostnim taborom na Trsatu z izletom na morju, da tako dejansko pokaže, kako je mogoče s treznostno idejo objeti celega človeka. Bodi na tem mestu izrečena zahvala g. duhovni-kom, ki so šli udeležencem na roko in železniški direkciji v Ljubljani, ki je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da je bilo potovanje hitro in udobno. Vsem, prav vsem, ki so na katerikoli način sodelo-vali, iskrena hvala in Bog povrni trud!

3. junija priredi frančiškanska prosveta izlet v Cnrgrob. Odhod iz glavnega kolodvora ob 6½. Društvo »Treznost« ima svoj redni sestanek v sredo 30. t. m. ob 19 na moškem učiteljsku. — Dnevni red: 1. Proglas zdravnikov abstinencov; 2. določitev dneva občnega zbora; 3. protialkoholni kongres v Sarajevu in slučajnosti.

Oblastna zadruga slaščičarjev, medičarjev in izdelovalcev kandit v Ljubljani bo imela svoj redni letni občni zbor dne 4. junija 1928 ob 14 v prostori-h hotela »Strukelj«, Ljubljana, Kolodvorska ulica. Ljutomer. Ljutomerski Orel vprizori v nede-ljo, dne 10. in 17. junija v Katoliškem domu igro »Zareče ognje«. Začetek obakrat ob pol 4 popoldne.

Cerkveni vestnik

Mesečna obnova za duhovnike v Domu bo prihodnji četrtek 31. t. m. ob 3 popoldne.

Orel

Orlovski srenja v Hrušici priredi v nedeljo, dne 3. junija t. l. popoldansko javno prireditev pri Sv. Heleni na vrtu g. Zupančiča. Spored: Ob 1 popoldne sprejem došlih gostov v Dolskem, nato sprevod v Kamnico. Ob 2 litanije v župni cerkvi, ob pol 4 javna telovadba, po telovadbi prosta za-bava s koncertom.

Polzvedovanja

Kanarček z aluminij na nogi, zelen, začetkom maja ušel. Oddati proti nagradi, Rožna dolina cesta II./6.

Slovinci, čuite

obupni klic obmejnih bratov
in hitite na pomoč

Slovenski Straži

Jadranska podun. banka Beograd

V soboto 26. t. m. se je vršil občni zbor delničarjev Jadransko-podunavske banke v Belgradu, ki je ob soglasju vseh delničarjev potrdil bilanco za 1. 1927 ter sprejel predloge, ki sta jih stavila upravni in nadzorstveni svet banke.

Pri sestavljanju bilance za 1. 1927 sta bančni upravni in nadzorstveni svet izvršila najrigoroznejšo ocenitev in valorizacijo celokupnega družbi-nega imetja na podlagi njegove današnje vredno-sti. V zvezi s tem so se napravili v bilanci vsi odpisi, ki so postali potrebni vsled zmanjšanja vrednosti imetja, ki je v glavnem posledica pa-danja cen vsem vrednotam, nastalim v zadnjih 4 letih vsled skoka dinarja in spremenjenih gospo-darskih razmer v državi.

Na podlagi navedene valorizacije in radi tega, ker je banka kupila in amortizirala 100.000 lastnih delnic, ki jih je prevzela izvršnim potom za izterjanje svojih terjatev, je sklenil občni zbor, da zniža bančno osnovno glavnico na 55 milijonov dinarjev, rezervni fond pa da poviša od 110.000 Din na preko 6 milj. Din.

Ti sklepi omogočajo banki, da bo mogla od prihodnjega leta dalje začeti s plačevanjem dividend na svoje delnice.

Upravni svet Jadransko-podunavske banke se je v zadnjih 4 letih v glavnem bavil z urejeva-njem poslov, ki jih je prilikom fuzije prevzel od Jadranske banke. To urejevanje je sedaj dovrše-no, zato se bo mogla banka odslej v večji meri posvetiti tekočim poslom. Sedaj so popolnoma ure-jeni in končani tudi vsi prejšnji odnosi z Banco Adriatico v Trstu in Adriatische Bank na Dunaju. Banka je tudi ukinila vse one bančne podružnice, ki niso donosale dohodkov, marveč so samo obre-menjale bančno rezižo.

S svoječasnno fuzijo Jadranske banke ter s se-daj izvršeno ureditvijo od Jadranske banke pre-vzete imovine je znatno pomagano našemu gospo-darstvu in kreditu. Brez pretresljajev je bilo reše-nih nekoliko sto milijonov hranilnih vlog, obvaro-van je ugled našega kredita v inozemstvu, delničarji bivše Jadranske banke pa so rešili znaten del svoje delniške glavnice.

Sedanjo določitev višine osnovne glavnice Ja-dransko-podunavske banke je javnost v zadnjih le-tih že eskontirala v cenil delnic, ker se je z njimi že dalje časa sem trgovalo po 40—50 Din, kar od-govarja njihovi današnji nominalni vrednosti po 50 dinarjev.

Pri tej priliki je potreba s priznanjem in za-hvalo omeniti Narodno banko, ki je s pravim ume-njevanjem svoje gospodarske naloge omogočila svoje-časno fuzijo Jadranske banke in pripomogla, da je Jadransko-podunavska banka tudi sedanjo akcijo izvedla na vzgleden in koristen način za našo go-spodarsko življenje.

Izvoz v aprilu

V mesecu aprilu t. l. je znašal izvoz iz naše države 387.935 ton v vrednosti 428,5 milj. Din na-pram 364.000 tonam za 503,2 milj. v marcu letos in 352.000 tonam za 467,9 milj. Din v aprilu lani. Izvažali smo letos naslednje količine:

	tis. ton	milj. Din.
povpr. 1927 (26)	254 (407)	533.4 (651.5)
januar 1928 (27)	312 (314)	430.4 (483.8)
februar	295 (322)	439.0 (455.4)
marec	364 (426)	508.2 (608.4)
april	368 (352)	428.5 (467.9)

Kaj je novega

KOLENDAR

Sreda 30. maja. Ferdinand, Feliks, Ivana Orleanska. — Solnce vzhaja ob 4.20 in zaide ob 7.36.

Dunajska vremenska napoved za 30. maj: V severnih Alpah in na njihovem vzhodnem robu najbrže precej jasno, hladno, potem nekoliko topleje, v južnih Alpah bolj oblačno, od časa do časa dež, nekoliko topleje.

ZGODOVINSKI DNEVI

30. maja 1917. se je otvoril avstrijski državni zbor. Za podpredsednika sta bila med drugimi izvoljena Slovenec Pogačnik s 191 glasovi in Čeh Udržal s 185 glasovi. Slovenci so porabili svojo deklaracijo. Poslanec Stanek je govoril za zvezno državo svobodnih in enakopravnih narodnih držav. Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec zahteva združitev vseh pokrajin monarhije, kjer žive Slovenci, Hrvati in Srbi, v samostojno demokracijo pod habsburškim žezlom. Ukrajinski poslanec Petruszewicz zahteva ustanovitve državne enote ukrajinskih pokrajin. — 1891. se je otvoril prvi del usurijske proge Sibirake železnice. — 1880. je bilo dograjeno poslopje deželne blaznice na Studencu. — 1265. se je rodil Dante Alighieri. — 1431. je bila Jeanne d'Arc, devica Orleanska, zažgana kot čarovnica. — 1640. je umrl slikar Peter Rubens. — 1778. je v Parizu umrl Voltaire. — 1837. je umrl angleški slikar John Constable. — 1853. se je rodil holandski slikar Vincent van Groot Zundert. — 1910. je umrl italijanski pisatelj Filippo Zamboni. — 1901. je bil v Ljubljani cirkus Barnum in Bailey.

★ **Shoda KZ na Trški gori** na binkoštni ponedeljek se je udeležilo izredno veliko kmetijskega ljudstva. Na shodu je bilo do tri tisoč ljudi. Govorili so narodna poslanca Janez Brodar in dr. Kulovec ter oblastni poslanec dr. Česnik. Shodu je predsedoval župan šmihel-stopiške občine g. Brulc. Shod je potekel v najlepšem redu in najlepšem razpoloženju ljudstva.

★ **† Valentin Jereb.** V nedeljo, 27. majnika, je umrl v umobolnici na Studencu pri Ljubljani vpok. župni upravitelj poreško-puljske škofije Valentin Jereb. Pokojni je bil rojen v Šmarci, župnija Homec, dne 28. januarja 1870 in v mašnika posvečen 16. avgusta 1896. Pogreb je bil večeraj popoldne pri D. M. v Polju.

★ **Zakrament sv. birme** je prejelo o Binkošti v ljubljanski stolnici: v nedeljo dopoldne 1097, popoldne 485 in v ponedeljek dopoldne 191 birmancev. Skupaj 1773.

★ **Letopis ljubljanske škofije za l. 1928.** se še dobi pri škofijskem ordinariatu v Ljubljani za ceno 60 Din.

★ **Veliko katoliško slavlje v Karlovcu.** Na Binkošti je imel Karlovec navzlic slabemu vremenu prekrasen dan. Katoliško žensko prosvetno društvo Katarina Zrinjska je dalo blagosloviti svojo zastavo. Prireditev je bila združena z okrožnim orlovskim izletom, ki se ga je udeležilo v prav lepem številu tudi belokranjsko in dolensko orlovstvo, dalje akademski Orel iz Zagreba, zagrebški orli-orlice ter bližnja hrvatska orlovska društva iz okolice. V soboto je bila slavnostna akademija v Zorin domu na čast ugledni kumici zastave g. Zori Vasičevi iz Zagreba. V nedeljo jutraj so začele prihajati množice ljudstva v Karlovcu, kjer se je na glavnem trgu pred cerkvijo opravila služba božja in blagoslovitev zastave. Po zabijanju žebeljev v zastavin drog se je razvil po mestu dolg spreved, ki je bila veličastna manifestacija katoliške misli v Karlovcu. Splošno pozornost je vzbujala v sprevedu prekrasna nova zastava ženskega društva Katarina Zrinjska. Popoldne se je vršila zelo uspešna orlovska telovadba na šolskem vrtu in potem je zavladalo pravo narodno veselje.

★ **Upokojen je** Mihajlo Jasinski, redni profesor pravne fakultete vseučilišča v Ljubljani.

★ **Imenovan je** deželno sodnik v Škofji Loki dr. Milko Kranjc za svetnika pri deželnem sodišču v Ljubljani ter sodnik pri okrajnem sodišču v Radovljici dr. Janko Prešern za okrajnega sodnika in predstojnika okrajnega sodišča v Škofji Loki.

★ **K občinskim volitvam v Kočevju.** Gospod dr. V. Maurer, notar v Kočevju, nam sporoča, da vest »Jutra«, da je on nosilec liste SDS za občinske volitve v Kočevju, ne odgovarja resni. G. notar dr. Maurer ni nosilec liste SDS.

★ **Smrtina kosa.** V Besnici pri Kranju je 27. t. m. umrl 75letni Jakob Tomaževič. Bil je dolgo vrsto let cerkovnik pri župni cerkvi v Zg. Besnici in 40 let občinski tajnik. — V Sp. Ločnici pri Sov. Bistrici je umrl 27letni orožnik Jožef Šega. Bil je pošten, vreden in zelo priljubljen mladenič. — V St. Petru v Savinjski dolini je nenadoma umrl Josip Bizjak, star šele 34 let. Pokojni je bil zvest bravec »Slovenca« in drugih krščanskih listov.

★ **Poroka.** Na binkoštno nedeljo sta se poročila v Rogoški Slatini v kapelici sv. Ane

gdč. Krista Predan, kontoristinja s Ptujске gore, in g. Andrija Pečenko, bančni uradnik v Celju.

★ **Gasilce** — udeležence tehn. gas. tečaja v Ljubljani dne 2. in 3. junija t. l. opozarjamo, da bo istočasno tudi otvoritev ljubljanskega velesoja, vsled česar naj se poslužijo ugodnosti polovične železniške vožnje z velesojem izkaznico, ki naj si jo kupijo pri najbližjem prodajalcu.

★ **Huda nesreča pri Domžalah.** Skladničnik tvrdke »Tea Import« Franc Keber, stanujoč na Studencu, se je vračal s kolesom v ponedeljek pozno zvečer iz Domžal domov. Med vožnjo je zadel s kolesom v občestni kamen. Padel je na tla, pri tem pa je z glavo tako hudo zadel ob kamen, da je obležal nezavesten. Prepeljali so ga z večernim kamniškim vlakom v Ljubljano, kjer so ga naložili na rešilni avto in prepeljali v bolnico. Tu so ugotovili, da si je Keber pri padcu pretresel možgane.

★ **Živega divjega kozla ujeli v mestu.** Zanimiv slučaj se je zgodil na binkoštni ponedeljek v Kamniku. Ko je privozil jutranji vlak iz Ljubljane v Kamnik, se je nakrat pojavil pred njim gams in tekkel nekaj časa po progi, tako da je moral strojevodja ustaviti brzino, da ga ni povozil. Splašen po vlaku je kozel tekkel čez cesto proti Rodetovi gostilni, kjer se je spustil za njim pes in ga pogol v tek. Žival je planila proti farovškemu travniku ob cesti, se hotela pognati čez žično ograjo, pa je z rogovi obvisela v žicah. To sta videla Pavličev in Rodetov hlapec, stekla za gamsom in ga ujela. Žival se je branila tako krčevito, da sta jo močna moža komaj obdržala. Srečno sta jo spravila v Pavličevo gospodarsko posopje, kamor so ves dan hodili ljudje gledat nenavadnega in na tako čuden način ujetega gosta. Gams je star kaka tri leta, pa je menda bolan, ker je silno shujšan. Kaj ga je prignalo z gora, ne ve nihče. Hudomušneži celo trdijo, da si je prišel pogledat lovce, ki jih bojda še ni videl. Žival bodo oddali v ljubljanski zoološki vrt, ako pa ta odkloni sprejem, jo bodo spustili na prosto.

★ **Nesreča pri igranju.** V soboto, 26. maja, proti večeru so se v Bezini pri Brežicah po deški navadi podili otroci. Ko je 12letni Stanek škof, cestarja sin, splezal čez plot, je po nesreči padel na tla in si pri tem zlomil levo roko.

★ **Potres.** V nedeljo dne 27. maja popoldne ob 18. uri 9 minut se je čutil v Brežicah močan potresni sunek v smeri od zahoda proti vzhodu, ki je trajal dve sekundi. Ljudje so se prestrašili, druge škode pa ni bilo.

★ **Toča.** Pretekli četrtek, dne 24. maja popoldne je divjala v brežiškem okraju nevihta s točo. Vsled toče so bile najbolj prizadete vasi v pišečki fari in sicer Piršenbreg, Blatno, Dedjavas in Pavlovavas. Toča je padala ponekod tako gosta, da je bila zemlja vsa bela od ledu. Ponoči je nastopil mraz, tako da je bila zjutraj slana, ki je vzela še to, kar je toča morebiti pustila. V naveših vaseh so za to leto popolnoma uničeni vinnogradi in poljski posevki. Ker so bile iste vasi tudi lansko leto po toči gospodarsko uničene, je ljudstvo vsled zaporedne nesreče obupano in je nujna pomoč od države potrebna, sicer bo ljudstvo gladovalo.

★ **Demonstracije v Zagrebu.** Vsled demonstracij, ki so bile v zadnjem času v Zagrebu, je policija postavila močen kordon pri italijanskem konzulatu in pri družbi Navigazione Italiana. V Zagrebu je sinoči ponovno prišlo do demonstracij, ki pa so trajale le malo časa, ker je policija z odločnim nastopom demonstrante brzo razpršila.

★ **Konec Prpičeve tolpe.** Te dni so v vasi Veliki pri Požegi aretirali zadnje ostanke Prpičeve tolpe. Ubili so dva kmeta in jih več ranili, toda pri njih niso našli nobenega denarja. Prijeti roparji so priznali, da so Prpičevi pajdaši.

★ **Pogreša se** nad eno leto Janez Koščak, nadmlinar pri g. Šubariču, Vel. Gorica, Hrvatsko. Kdor bi o njem kaj zvedel, je naprošen, naj naznani njegovi bivališče njegovi materi Frančiški Koščak, Plešivica št. 14, pošta Višnja gora, Slovenija. Event. stroški se bodo povrnil.

Priznano

najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi

renomirana tvrdka

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

★ **Pri poapnenju arterij** možgan in srca se z dnevno uporabo male množine naravne »Franz-Josef«-grenčice doseže odvajanje brez večjega napora. Znameniti učitelji klinik za notranje zdravljenje so dosegli s »Franz-Josef« vodo najboljše uspehe za čiščenje črev celo pri polstransko hromelih bolnikih. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 8823

★ **Krasne dunajske otroške obleke** od 34 Din dalje le pri Kristof-Bučar, Stari trg.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nočno službo imata: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarič na Sv. Jakoba trgu.

★

○ **Prenočišča za velesojem** se nujno rabijo, ker se je prijavilo veliko obiskovalcev in bo udeležba pri kongresu Združenja inženjerjev, ki se vrši od 2. do 5. junija 1928 številnejša, kakor se je pričakovalo. Ljubljanski velesojem obišče tudi okrog 300 gostilničarjev iz Avstrije. Naslove stanovanj (sobe z eno ali več posteljami) sprejemla stanovanjski odsek — Mestni trg 27-III., vrata 50.

○ **G. dr. Laza Markovič**, bivši minister in poslanec Narodne radikalne stranke, bo na vabilo Akademikega kluba za Društvo Narodov predaval dne 5. junija v Ljubljani o zunanje-političnih problemih.

○ **Umrl je** sredi ob tri četrt na 8 g. Henrik Podkrajšek, profesor srednje tehnične šole v pokoju. Pokojni je znan kot pisatelj strokovnih knjig. Dan in uro pogreba sporočimo jutri.

○ **Mednarodna zdravniška komisija** v Ljubljani. V soboto, 26. t. m., je prispela semkaj komisija Društva narodov, obstoječa iz 22 zdravnikov, inženjerjev in drugih zdravstvenih veljakov v svrhu študija sanitarnih prilik v naši državi. Poleg Evrope je bila v komisiji zastopana tudi Japonska in Južna Amerika. Na binkoštni ponedeljek so odlični gostje posetili razne zdravstvene ustanove v Ljubljani in okolici. Ogledali so si med drugim tudi Higijenski zavod, Zavod za zaščito mater in dece, Šolsko polikliniko in Stalno higijensko razstavo kakor tudi asanacijska dela na terenu v Notranjih gorah in Prevojah ter Zdravstveni dom v Lukovici. Zanimali so se zlasti za gibanje nalezljivih bolezni v industrijskih krajih, stanovanjske razmere v mestih, asanacijska dela na deželi (preskrba pitne vode, kanalizacija itd.), za zdravstveno propagando in obče delo v korist narodovega zdravja. Komisijo je za čas tukajšnjega bivanja vodil in ji v francoskem in nemškem jeziku tolmačil naše zdravstvene ustanove in razmere predstojnik Higijenskega zavoda v Ljubljani g. dr. Ivo Pirc. Gostje so se z zadovoljstvom izražali o dosedanjem delu na polju javnega zdravstva v Sloveniji, želeli še več uspeha, umevanja in podpore človekoljubnim akcijam tako od strani države kakor tudi celokupnega prebivalstva Slovenije. — Z večernim vlakom je komisija pod vodstvom g. insp. dr. Kuhna odpotovala v Zagreb, odkoder nadaljuje potovanje preko Belgrada, Skoplja, Hercegovine in Bosne v Dalmacijo.

○ **Smrtina kosa.** V nedeljo je v splošni bolnici umrl g. Dominik Skrdla, višji nadzornik drž. železnice v p. Pogreb bo danes ob dveh popoldne. — Večeraj je umrla gospa Terezija Kopricec, soproga davčnega uradnika v p. Pokopali jo bodo danes ob pol 4 popoldne.

○ **Škof J. J. Strossmayer.** K svojemu opozorilu štev. 118 z dne 24. t. m. dodajamo po pojasnilu od merodajne strani, da portreta škofa Strossmayerja pri Ivani Kobilci ni naročila ljubljanska mestna občina, temveč skup sam v ta namen, da ga mestni občini podari za dvorano Mestnega doma.

○ **Tečaj za obrezovanje špalirjev.** Ljubljanska kmetijska podružnica priredi v četrtek, dne 31. maja t. l. tečaj za poletno obrezovanje špalirjev. Člani kmetijske podružnice in drugi, ki se žele udeležiti tečaja, naj blagovoliijo priti ob 3 popoldne v dvorano Kmetijske družbe, odkoder jih popelje voditelj tečaja g. Franjo Kafol, družbeni tajnik, na določeni vrt za praktičen pouk.

○ **Tatvine na Savi.** Komaj se je dobro pričela kopalna sezona, moramo že poročati, da so bili tako rekoč prvi kopalci okradeni. V ponedeljek popoldne sta se kopalca ali bolje rečeno solnčila dijaka III. razreda II. državne gimnazije 16letna Rihard Pečenko in Danijel Požar na Savi med Tomačevim in Jaršami. Ko sta se solnčila na prisojni strani brega, se je priplazil do njune obleke neznanec tat in jima pobral prav vsa oblačila. Ker sta imela oba boljši, skoraj novi obleki, čevlje in perilo, trpita vsak po 1500 Din škode. Tudi raznim drugim kopalcem je zmanjkalo več manjših predmetov in oblasti sumijo, da je na Savi na delu večja tatinska tolpa, ki je pričela po načrtu krasti obleko kopalcem.

○ **Nesreča na Tržaški cesti.** Posestnik Martin Zidanek iz Brezovice se je peljal v ponedeljek z ženo in tremi otroci z vozom v Ljubljano. Na Tržaški cesti, blizu Viča mu je privozil nasproti na motornem kolesu trgovski poslovodja Milan Česnik. Konj se je motornega kolesa ustrašil in zavil na nasprotno stran ceste. Radi tega se je motociklist zadel v voz in razbil vozu kolo. Pri trku je padel z voza Zidanek in vsi trije njegovi otroci. Zidanek sam se je pri padcu znatno poškodoval, otrokom pa se razen prestrašenega strahu ni pripetilo nič hudega, tudi ne dvamesečni Helenci, ki je materi padla iz naročja v jarek.

○ **Dražba posestva na Selu št. 16**, ki bi se imela vršiti pri sodišču v Radovljici dne 31. maja t. l., je preložena na poznejši čas.

○ **Obledela obleke barva** v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

VIII. mednarodni vzorčni velesojem

Ljubljana, 2.—11. VI. 1928.

600 razstavljalcev. Vsakovrstno blago. Ugoden nakup.

Specialne razstave: Avtomobilska, poštvena, francoska, kmetijsko-strojna, umetniška, higijenska.

50% popusta na železnica in parobrodih. Legitimacije se dbe v večjih denarnih zavodih, potniških uradih in po pošti tudi od velesojemkega urada.

Maribor

□ **Zakrament sv. birme** je podelil na binkoštno nedeljo v tukajšnji stolnici prevzvišeni knez-škof dr. A. Karlin 840 birmancev. Število birmancev je bilo letos nekoliko manjše, ker je odpadla delanija Hoče, kjer se je birmovanje že vršilo.

□ **Gledališka predstava.** Kat. izobraževalno društvo v Krčevini priredi v nedeljo, dne 3. junija ob pol 5 gledališko predstavo »Tri sestre« in »Luknja na namiznem prtu«. Gledališka predstava bo v Domu kat. izobraževalnega društva v Krčevini. Med odmoru igra tamburaški zbor Kat. omladine. Odbor vlnodno vabi vse društvenike in prijatelje društva iz mesta in okolice k prav obilni udeležbi.

□ **Akadska kongregacija.** Sestanka danes ne bo.

□ **Deložacije.** Dasi predvideva št. 4 novega stanovanjskega zakona določilo, da ostanejo tišči, ki niso zaščiteni, lahko do 1. julija v starem stanovanju, je vendar bilo pretekli teden potrjenih 30 deložacij, ta teden sledi bojda nadaljnjih 50 deložacij.

□ **Smrtina kosa.** Umrla je 74letna Hamdi Karolina, vdova po kapelniku. Pogreb bo jutri ob 16.

□ **Zivljenje in vrvenje** je bilo na binkoštno nedeljo izredno živahno. Po ulicah so švigala različenja vozila — okrašeni avtomobili, kočije itd. V njih si videl birmance, vse srečne in zadovoljne, poleg njih pa s posebnim dostojanstvom botre in botri, saj tako se tudi spodobijo. To življenje in vrvenje se je moralo kajpak na letošnjo binkoštno nedeljo čutiti še v povečani meri radi velikega letalskega mitinga, o katerem pa poročamo na drugem mestu.

□ **Z alkoholom** se je zastrupil 48letni železničar Ivan Kokol na binkoštni ponedeljek v neki gostilni na Aleksandrovi cesti. Prepeljali so ga v javno bolnišnico.

□ **Avto je povozil** dne 26. t. m. ob 14 štiri-letnega sinčka delavca Puškaca na Ptujski cesti in to ravno v trenutku, ko je šel čez cesto, da si kupi zemljo. Z istim avtomobilom so ga prepeljali v bolnišnico.

□ **Delo dobijo pri »Borzi dela«** v Mariboru: 3 vinčarji, 6 hlapcev, 2 majarja, 2 krojača, 1 čevljar, 4 soboslikarji, 3 pleskarji, 2 slaščičarja, 2 zidarja, 1 plačilni natakari, 1 klepar, 4 lakirniki, 4 livarji, 1 tapetnik, več vajencev (pekovske, ključavničarske, čevljarke, mizararske in kotlarske obrti) kakor tudi 8 kmečkih dekel, 1 boljša gospodinja, 7 kuharic, 9 služkinj, 3 hotelske kuharice, 3 šteparice gornjih delov čevljev, 2 plačilni natakari, 2 podnatakari, 1 poslužnica, 1 prodajalca v traliki s kavčico, 2 vzgojiteljici, 1 varuška, 2 kuharici v graščini, 20 šivilj za perilo. Stalno službo dobi mlinar (obratovodja), popolnoma izvežban v svoji obrti. Reflektanti naj se javijo pri »Borzi dela« v Mariboru.

□ **Iz policijske kronike.** Na podlagi dnevnega izvešča poveljstva varnostne straže v Mariboru z dne 29. t. m. so bile izvršene 4 aretacije (radi splošnega suma, radi prepovedanega povratka, radi pretepa na ulici in radi prostitucije) in je bilo predloženih 7 prijav (radi grožnje, radi pasjega zapora, radi prekrščenja policijske ure, radi zglaševalnih predpisov, cestno-policijskega reda in pa avto-predpisov).

□ **Policijski drobiž.** Franc J. je bil aretiran radi vroma in tatvine pri električnem podjetju. Odnesele je jeseni pete, pa se je pred par dnevi vrnil. Zalotili so ga kajpak takoj. — Ivan C. je bil aretiran radi prigovarjanja k tatvini. — Alojzija G. in Marija M. radi vlačugarstva in potepuštvu.

□ **Samoumor.** Že v večeršnjih jutranjih urah so se raznesle vesti o tragični smrti neznanca, ki so ga našli čisto razmesarjenega med 3 in 4 zjutraj pri železniškem mostu v Pobrežju. Glava je bila odsekana od telesa. Njegova identiteta se dolgo ni mogla ugotoviti. Večeraj pa se je vendar posrečilo ugotoviti, da je neznanec 25letni Anton Oman, delavec. Domneva se, da gre za samoumor.

□ **Preselitev brivske obrti.** Cenjenim interesiranim gospodom in damam vlnodno naznanjam, da se preselim s svojim brivskim salonom s 1. junijem t. l. iz Gosposke ulice 36 v Gosposko ul. 38 ter se vlnodno priporočam tudi v novem lokalu za obilen obisk. Štefan Doboj, brivski mojster.

□ **Gojzerji in strapac čevlji I a kvalitete.** Karo, Maribor, Koroška 19.

Celje

□ **Regulacija Savinje.** Kakor smo že poročali, si je posebna komisija pod vodstvom inž. Gagića od direktije voda iz Beograda prošli teden ogledala položaj na Savinji in pritokih z namenom, da se definitivno utrdijo načrti za regulacijo. V naslednjem navajamo nekatere ugotovitve te komisije: Od predloženih dveh načrtov je komisija osvojila prvega v proračunskem znesku od 18.890.000 Din. Ta načrt se od drugega razlikuje v toliko, da ne predvideva gradnje levostranskega obreznega zidu med izlivom Sušnice in prvimi železniškim mostom. Tudi se po tem prvem načrtu izvrši regulacija potokov Koprivnica in Sušnica ločeno vsaka za sebe. Izvršiti je treba regulacijo Hudinje od mesta, do katerega je regulacija že izvedena t. j. od mesta pri posestvu g. Majdiča na Sp. Hudinji do iztoka v Volglajno. Stroški v znesku 800.000 Din v celokupnem projektu za regulacijo Savinje in pritokov niso predvideni. Povodom izvedbe regulacije se naj skuša izogniti dragim eksproprijacijam zemljišča na levem bregu Savinje s pomaknitvijo cele trase v smeri proti parku. Za regulacijo so sedaj razpoložljiva sledeča sredstva: Državna uprava je dodelila kredit po 400.000 Din, občinski odbor mariborski je zagotovil prispevek po 350.000 Din in v proračunu celjske mestne občine za l. 1928 je predviden v te svrhe znesek 3 milijonov Din, skupaj tedaj 3.750.000. Iz teh sredstev je treba izvršiti sledeča najnujnejša dela: a) regulacijo Savinje od prvega železniškega mosta do Grenadirske brvi pod drugim železniškim mostom vključno z ustjem Volglajne, kar bo stalo 3.240.000 Din. Z ostankom, ki

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček, račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službeničje

Prodajalka
z večletnimi spričevali, poštena in zanesljiva, želi mesta za takoj ali pozneje. Cenjene dopise na upravo «Slovenca» pod šifro »Poštena« št. 4767.

Prodajalka
pridna in poštena, izurjena v trgovini z mešanim blagom, želi premeniti mesto, najraje v kako večjo trgovino v Ljubljani. Cenj. ponudbe na upr. «Slovenca» pod »Pridna«.

Službo dobe

Kuharico
mlajšo, zdravo, katere ljubi red in snažnost in bi opravljala vsa domača dela, sprejme samec. Ponudbe pod »Takoj ali jutri« št. 4743.

Natakarico
(gospo ali gospodično) z osebno pravico za gostilno ali kavarno kot kompanionko v dobro idočo restavracijo sprejmem. — Ponudbe pod »Zmožnost« št. 4821 na upravo lista.

Vajenca
za slikarsko in plesarsko obrt sprejem takoj. Vso oskrbo ima pri meni. Jernej Vamberger, slikar in plesarski mojster, Cerklje 30.

Čevljarški pomočnik in vajenec
se sprejmeta takoj ali pozneje na stalno mesto za finejša dela, tudi šivanja, na doželi. Hrana in stanovanje v hiši. Vajenec ima prednost, ako se je že nekoliko časa učil. Naslov v upravi Slovenca pod čevljar št. 4891.

Sotrudnico
mlajšo gospodično, ki je vsaj nekoliko večja trg. pisarniških poslov, takoj sprejem za samostojno v pisarno trg. zastopstva proti kavčici ali kot družabnico. Resne ponudbe je poslati na oglasni oddelček lista pod značko »Veselj in podjetnost«.

Trgovski pomočnik in kontorist
(kontoristinja), starejši zanesljivi moči, se sprejmeta; prvi ako mogoče s kavčico. Ponudbe do 15. junija t. l. na upravo Slovenca pod št. 4876.

Organista-kapelnika,
sposobnega voditi godbo na pihala, sprejme župnijski urad Lasinja pri Karlovcu. — Vsa oskrba brezplačno, mesečna nagrada.

2 krojaška pomočnika
sprejem takoj za stalno. Ant. Jarc, Semeniška 4.

Zasluzek

Do 500 Din dnevno
agilnim tudi več, sigurnega zaslužka, ki si ga vsak dnevno sam pridriži, nudimo damam in gospodom kot zastopnikom. — Brez kavčice. Kraj nemejen. Za stroške, pojasnila in drugo poslati 10 Din v znamkah na upravo »Merkur«, Ljublj.

5—10
brezposelnim podjetnim osebam se nudi stalno dnevni zaslužek 50 Din. Ponudbe s priložo 5 Din v znamkah za prospekte poslati upravi lista pod »Slovenija« št. 4870.

Sijajen zaslužek
nudimo vsem potnikom, ki obiskujejo privatne stranke po deželi. Dober predmet — majhna kavčica. Osebo predstaviti: Specialimport, edina veletrgovina z oljnatimi silikami, Ljubljana, Vošnjakova ulica 4.

Povestva

Lepo posestvo
majhno, tik Maribora, velik sadonosnik in vinske trte, velik vrt za zelenjavo, pripraven za vpojojenca ali vrtnarja, ugodno naprodaj. Naslov pove ogl. odd. v Mariboru.

Stavbena parcela
se proda iz proste roke s hišo, gospodarskim poslopjem in sadnim vrtom, skupaj v izmeri čez 3000 m² ob kolodvoru v Kandiji pri Novem mestu. Kjer je projektirana tudi železnica na Brežice. Zelo pripraven za gostilno ali kako drugo podjetje. Naslov v upravi št. 4318.

Prodamo

Železnih postelj
več sto komadov proda Mihael Kavčič, Zg. Šiška, Ljubljana 7.

Avto
triseiden, znamke Renault, zelo pripraven za potnika ali zdravnika, v najboljšem stanju, prodam. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 4665.

Štedilnik
velik, lončen, pripraven za podoželsko gostilno itd., z pečnicama, se takoj proda na Dunajski cesti št. 31.-I.

B. S. A. motorno kolo
750 cm³ vsebine z velikim priklonim vozom, temeljito prenovljeno, z novo pnevmatiko, elektr. razsvetlavo, napredaj. — Ogleda se pri L. M. Ecker Sinova, Slomškova ulica 4, Ljubljana.

Kompletna spalnica
iz trdega lesa, kuhinja, salonček z baržunastimi fotelji, krasna plišasta preproga 3,50x4,50, mize, stoli, zofa, razno pohištvo, trocevni radio aparat, poceni napredaj. Sirok, Brinje, Dunajska cesta, hiša Pokojnin. zavoda.

Hotel in kavarna
v prometnem mestu Slovenije z 12 sobami za tuje, s 3 gostilniškimi prostori in 2 kavarniškima prostoroma, s hlevi, kletmi itd., se proda po zelo nizki ceni in pod ugodnimi plačil. pogoji. — Ponudbe naj se stavijo na naslov Franc Vidovič, Maribor, Glavni trg 20.

Ročni voziček,
nov, prodam. Cena 550 Din. Kobaridska ulica VI, mestna hiša.

Daljnogled
dobro ohranjen, Zeiss 7x, napredaj. Naslov v upravi Slovenca pod št. 4865.

Pouk

Pozor!
Za čas velesajma, ko je znižana vožnja, priročnovalni tečaj za krojače, šivilje in nešivilje. Honorar znižan. Izdelava krojev. Zas. krojno učilišče, lastnik F. Poločnik, dipl. z zlato medaljo in naslovom profesorja. Ljubljana — Stari trg št. 19.

Stanovanja

Selitve
v mestu in na deželo, strokovno in najcenejše potom **Slovenia transport** Ljubljana Miklošičeva cesta št. 36 Telefon št. 2718

Stanovanje
visokopritlično, solčno in snažno, obstoječe iz 2 sob, kuhinje in pritliklin, se takoj odda. Naslov v upravi »Slov.« pod 4904.

Dvoje stanovanj
takoj na razpolago v novi hiši vis a vis nove cerkve v Sp. Šiški, 3 sobe, kuhinja, pralnica, klet, elektrika, vodovod. Udobno kot v lastni hiši. — Poizve se v hiši.

Kot sostanovalka
se sprejme takoj le boljše gospodična v lepo, solčno, parketirano sobo z elektriko. Naslov v upravi Slovenca št. 4859.

GREŠITE MIMO
»ako ne čitate redno SLOVENCU«

Vnajem

Prazno sobo
večjo za pisarno, v sredini mesta iščemo. Ponudbe na upravo lista pod »Pisarna takoj«.

Trgovino
z meš. blagom, s prometom najmanj 50.000 Din mesečno, vzajem v najem; se udeležim tudi kot družabnik pri kakem rentabilnem podjetju. Ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod št. 4780.

Obič

Omare za led
vsake dimenzije, tudi po naročilu, vedno v zalogi. S. Praprotnik, Jenkova 7.

Vrvarske izdelke
najboljše kvalitete kupite najceneje v največji vrvarni v Jugoslaviji: Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani. Komisijska zaloga: Franc Palme, Ljubljana, Gosposvetska c. 7; Celje, Cankarjeva 7 in Maribor, Koroška 8.

Graditelji
novih hiš in stavbna podjetja za ključarska dela, pozor! Specialiteta številniki. Pletenje mreže vseh dimenzij. — Franc Kosmač, Ljubljana, Jernova ul. 5.

Volna in bombaž
za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Orehova jederca
prodaja, dokler traja zaloga, kilogram po 24 Din, trdka PETER ŠETINA, Radeče pri Zid. mostu.

Zastopnike
za prodajo drž. srečk na obroke, išče m. o. Sijajni, brezkonkurenčni zaslužek. Razen izdatne provizije še »posebno fiksno nagrado« za gotovo količino srečk. — Bančna poslovalnica Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25.

Pri nakupu
cimenta Trbovlje in vse železnine, se priporoča trdka A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta.

NAJBOLJŠI PREMOG
Cabin Wolfova 1/2

Otomane
630 Din, povzete 40 več, v zelenem ali rdečem goblenu. Pri večjem odjemu za hotele in prenočišča še popust. Solidno delo. — Rudolf Sever, tapetništvo, Marjini trg 2.

Gospodinjel - Poskusite

Plamen
idealno sredstvo za podžiganje drv in premoga. Zahtevajte PLAMEN pri Vašem trgovcu

KUPUJEMO zlato, srebro, platino in plačamo 1 srebro krono Din 300, 2 srebrni kroni Din 720, 5 srebrnih kron Din 1800. — Prevzamemo tudi vse druge kovine in plačamo najbolje. — Tovarna za ločenje dragih kovin, Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta št. 6

Hrastove hlode

deske in frize
kupujem proti takojšnjemu plačilu **IVAN ŠIŠKA** tovarna parket in parna žaga Ljubljana, Metelkova ulica št. 4

Zlato kupuje
po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga **V. SCAGNETTI** v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Slike za legitimacije
izvršuje najhitreje fotograf **HUGON HIBSER**, Ljubljana, Valvazorjev trg. 2583

Žima

najboljša in najcenejša pri **M. Masterl** tovarna žime Stražišče pri Kranju.

Prijetno bivanje
Vam nudi lepo slikano in pleskano stanovanje, katero naj Vam preskrbi trdka Josip Marn, Dunajska cesta 9, pleskarska in slikarska delavnica.

Aleksandrovo, otok Krk
Restaurant-Pension Kvarner Pension 50—55 Din dnevno. Izvrstna kuhinja, lepa lega. Obvestila K. Orlič, restavrat.

ZLATA JAMA
JE STALNA REKLAJA V SLOVENCU

Najboljše

nabavite nogavice, moške in ženske rokavice, žepne robce, razni nakit za šivilje, kravate, srajce, gumbe, vezeno, čipke, edino le pri

Jos. Petelincu
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Natečaj za zborničnega stenografa

Narodna skupščina potrebuje enega dobro izvežbanega **debatnega stenografa**

za stenografiranje slovenskih govorov.

Poleg teoretične in šolske kvalifikacije mora imeti kandidat daljšo stenografsko prakso, da more stenografirati najmanj 120 besedi na minuto.

Izbrani kandidat bo najprej nastavljen kot honorarni skupščinski stenograf s stalnim mesečnim honorarjem 3—4000 Din po sposobnosti. Kasneje bi se mogel potrditi in namestiti kot stalni skupščinski stenograf I. kategorije odgovarjajoče skupine, ako izpolni pogoje iz zakona o uradnikih in pravilnika o organizaciji službe v Narodni skupščini in skupščinskih nameščencih.

Pogoj je višješolska izobrazba — univerza, ob pomanjkanju kandidatov s fakultetno izobrazbo se pa sprejme v kombinacijo tudi kandidat z dovršenim izpitom zrelosti ali višjo strokovno šolo.

Z dokumenti opremljene pismene ponudbe s točnim naslovom naj se dološljejo do 10. junija letos šefu stenografskega biroja Narodne skupščine.

Kandidati, ki pridejo v kombinacijo, se morajo podvreči praktičnemu izpitu za parlamentarne stenografe v Beogradu, event. v Ljubljani.

28. maja 1928. g. Beograd.

Iz Stenografskog Odelenja Narodne Skupštine, Br. 930.

V globoki žalosti sporočamo vsem prijateljem žalostno vest, da je naš srčno ljubljani brat, stric in svak, gospod

Dominik Skrdla

višji inšpektor državne železnice v pokoju

dne 27. maja 1928 mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v sredo dne 30. maja 1928 ob 2. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 28. maja 1928.

POLDI FRONNER, sestra. MICI FRONNER, rejenka. In ostali žalujoči.

Zahvala Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob priliki prerane smrti nadvse ljubljene soproge in najplemenitejše mamice, gospe

Julijane Toplikar

izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo. — Enako se zahvaljujemo tudi vsem, ki so spremili blagopokojno na njeni zadnji poti in onim, ki so ji poklonili prekrasno cvetje.

Ljubljana, dne 29. maja 1928.

Zalujoči ostali.

— Kupim večji listnat ali iglast —

GOZD

kateri mora biti sposoben za posek (debel les). — Ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod: »Večji gozd«. — Posredovalci dobijo provizijo.

Zena nekega trgovskega nameščenca je poslala njegovemu šefu pismo: »Vele-spoštovani gospod! Moj mož se Vam pri-poroča ter me prosi, naj Vam sporočim, da je sinoči mirno v Gospodu zaspal.«

Razglas

Zupanstvo trga Trbovlje razpisuje za zgradbo štiridružinskih stanovanjskih hiš ter hladilnice oddajo težakih in zidarskih, tesarskih, krovskih, pleskarskih, slikarskih in steklarskih del. Proračunski nastavlja in načrti so v pregled v občinski pisarni med uradnimi urami.

Ponudbe je vložiti do dne 7. junija t. l. do 12. opoldne.

Zupanstvo trga Trbovlje, 26. maja 1928.

L. Sitter, Zupan.

VSI ODJEMALCI

NAŠEGA MILA TRDIJO, DA JE

„MERIMA“

Z ZNAMKO

„SIDRO“

NAJBOLJŠE

ZA PERILO

Kontaktno žago

(POLNOJARMENIK), iščem v najem ali nakup. — Detaljne ponudbe je poslati čimprej na oglasni oddelček »Slovenca« pod »Žaga polnojarmenik«.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša ljubljena hčerka in sestra, gospa

Jožefa Štok

vdova železničarja

v torek dne 29. t. m. po kratki, mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 31. maja ob 2. popoldne iz hiše žalosti Selo št. 31, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 29. maja 1928.

Zalujoči ostali.

Sveta življenje in vrvenje

Boj za Vranglov otok

Kakor je vroči pas težko dostopen in kakor je tudi tam narava ustvarila tisoč nevarnosti za človeka, se vse te težave ne dajo primerjati z odporom polarne narave proti poizkusom, ki jih dela človek, da bi si podjarmil njene predele. Zgovoren zgled za to je Vranglov otok.

Vranglov otok leži na severovzhodu Azije sredi plavajočega ledovja sibirskega polarnega morja. Zdi se, kakor bi stal na straži ob vходу v Beringov preliv. Zanj sta se dolgo kosali Amerika in Rusija. Še l. 1924. sta obe državi odposlali vsaka svojo ekspedicijo, da bi zasledili otok. Ruska ekspedicija je pretekla ameriško in tako je Rusija anektirala otok. Toda za resnično posest otoka bo treba še ogromnih naporov.

Sibirski trgovci so bili zvedeli za ta otok že v 17. stoletju in l. 1875. je izšel prvi zemljevid, v katerem je bilo severno od Čukškega polotoka — po pripovedovanju kozaka Davkina — prvič vrisano ozemlje, ki se je — na zemljevidu stikalo z Ameriko. Na podlagi tega zemljevida je skušal ruski raziskovalec F. Vrangl l. 1823. najti ta otok. Prepotoval je 135 km na saneh, toda ga zgrešil in šel zapadno mimo njega. Vendar je z Rta Jakona videl njegove gore in v svojem poročilu precej natančno označil njegovo lego.

Prvič je stopila človeška noga na Vranglov otok l. 1881. Posebna reševalna ekspedicija se je bila odpravila iskat kapitana de Longe, ki je bil s svojo ladjo »Jeanette« gori ponesrečil. Dve ladji reševalne ekspedicije: »Korvin« in »Rotgers« sta dosegli otok in kapitan Berri ga je krstil za Vranglov otok.

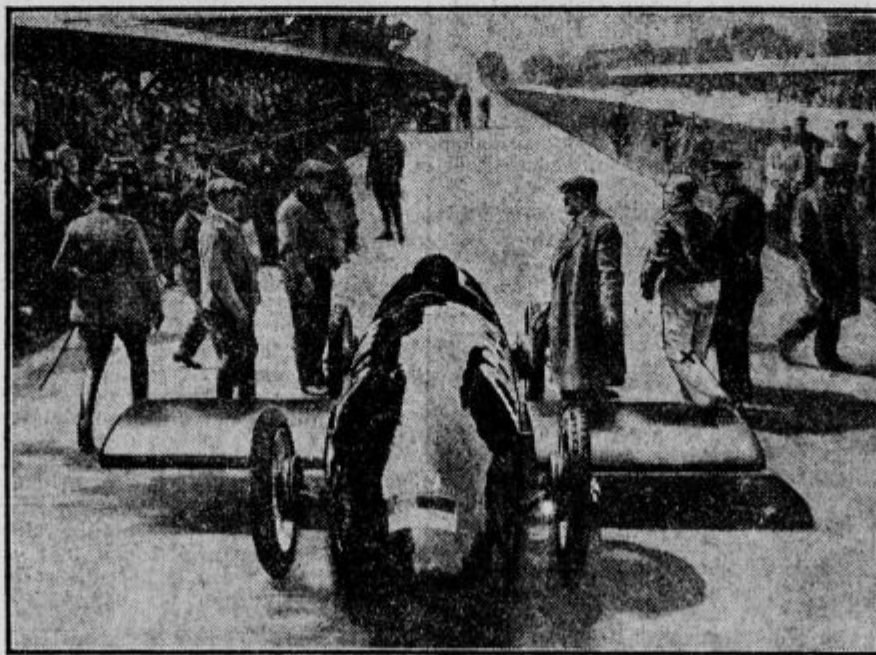
Toda šele l. 1911. so ruski raziskovalci izdelali natančno topografsko karto tega otoka in določili astronomično točko. Dela je izvršila »hidrografična ekspedicija severnega Ledenege morja« na ladji »Vajgač« in po teh narisih se je potem otok označil na vseh zemljevidih sveta.

Sedaj so se pa začeli za otok zanimati tudi Američani. Leta 1913. je kanadska vlada opremila ekspedicijo pod poveljstvom W. Stephensona, ki naj bi raziskala severno Kanado. Ekspedicija se je vozila na treh ladjah; poveljnik je bil na »Karluku«. To leto je bilo pravo ledeno leto in »Karluk« je le s težavo prišel naprej, dokler ni slednjič ob ustju reke Kolville obtičal. Stephenson je bil prepričan, da je nastopil čas prezimovanja ter je odšel na obalo na lov. Tedaj se je pa zgodilo, kar je pogubilo že toliko polarnih ekspedicij: Vihar je odnesel ladjo z ledovjem v odprto morje. Stephenson je ostal na obali, a Karluk je začel svojo tragično vožnjo. Tok je nesel ladjo proti zapadu in dne 10. februarja 1914 so ledene mase ob Vranglovem otoku ladjo strle.

Toda »Karlukov« kapitan Bartlette, izkušen polarni raziskovalec, je bil na tak konec pripravljen in je že preje velel vso opremo in živež znositi ven na led. Na ta način je rešil celo ekspedicijo. Toda čakali so jih še silni napori. Clani ekspedicije so po ledu odšli proti

Vraglovemu otoku, ki so ga pa dosegli šele sredi februarja. Na poti so umrli trije znanstveni sodelavci in en mornar. Toda kapitan Bartlett je vedel, da spričo teže dostopnosti teh predelov ni pričakovati kake pomoči. Zato se je v spremstvu Eskimov, ki jih je imel s seboj, odpravil peš preko ledenih gora in ravani, ki so se nepresatno premikale, proti sibirski obali ter je od tam z neko ribiško ladjo došel na Alasko. Po trimesečnem izredno težkem potovanju je došel do naselbine St. Michael. Tu je z železno energijo organiziral reševalno ekspedicijo in jeseni istega leta so vseh deset članov ekspedicije, ki jih je bil pustil na Vranglovem otoku, rešili in pripeljali v Nome na Alaski. Istočasno sta se bili odpravili ameriški ekspediciji na pomoč dve ruski ladji, toda sta se morali zaradi nepremagljivih podnebnih zaprek brez uspeha vrniti.

Usodni Vranglov otok pa je dalje netil želje i Američanom i Rusom. Leta 1921. je odposlal Stephenson novo ekspedicijo, ki naj bi okupirala otok za Ameriko. Clani ekspedicije

Raketni avtomobil pred startom.

so bili trije Kanadčani in ena eskimska žena, poveljeval je Crawford. Ekspedicija se je nadejala bogatega lova in je vzela seboj samo za šest mesecev živeža. Pomoči za njimi niso poslali. Ko je l. 1923. dospela na Vranglov otok Neussova ekspedicija, je našla živo samo še eskimsko ženo. Crawford se je bil z dvema tovarišema odpravil preko ledu proti Sibiriji, a so izginili v ledovju brez sledi; Night, ki je bil ostal na otoku, je umrl meseca junija 1922. Neuss je pustil na otoku 13 Eskimov in Američana Wellsa, da bi ustanovili lovsko farmo.

Leta 1924. se je v naglici odpravila na Vranglov otok nova ameriška ekspedicija, ki naj bi prehitela Sovjete in na otoku razvila ameriško zastavo. Toda Američani so prišli le do malega Haraldovega otoka, kjer so razvili ameriško zastavo.

Dne 20. julija se je iz Vladivostoka odpravila na pot tudi sovjetska ekspedicija pod poveljstvom Davidova. Vozila se je na topničarki »Rdeči oktober«. Po nezaslišanih težavah je ekspedicija 20. avgusta dospela v Rotgerjev zaliv in Vranglovem otoku in raz-

»Hotel bi študirati kot ti, ker hočem postati državni poslanec.«
»Ose! Zato ni treba študij.«
»Ravno zato pa, papa.«

vila ondi sovjetsko zastavo. Še tisti dan je odšla ekspedicija proti zapadu in kmalu našla kočjo, šotore in lovski plen ameriške lovske naselbine. Zaloge so konfiscirali, lovce — 14 po številu — pa odpeljali s seboj.

Dne 23. avgusta se je »Rdeči oktober« odpravil nazaj proti Vladivostoku. Ledovje pa je postalo nepremagljivo in ekspedicija je z nepopisnimi težavami dospela na sibirsko obalo, kjer je prezimila. Koncem septembra se je za-

Za duha in srce

Krščanska umetnost

Izidor Cankar: Zgodovina likovne umetnosti v Zahodni Evropi. I. del, 2. snopič. Ljubljana 1928. Izdala Slovenska Matica.

Slovenska Matica je ravnokar izdala drugi snopič iz Cankarjeve Zgodovine umetnosti. Ta snopič obravnava skulpturo prvega tisočletja pa Kr. Del tega je bil izšel v zadnji številki Zbornika za umetnostno zgodovino, o katerem je naš list že poročal, naglašujoč veliki pomen prve slovenske splošne umetnostne zgodovine za nas, moderno metodologijo in sodobni vidik na umetnost, po katerem se to delo uvršča med najboljša in najzgodnejša dela te vrste v Evropi.

Zunanje in tiskarski je snopič, obsegajoč 100 strani dostojno opremljen in ima 46, večinoma celostanskih reprodukcij stilno važnejših plastičnih del, ki se obravnavajo v tekstu. Avtor začetkom obravnava stilne skupnosti med starokrščanskim slikarstvom in plastiko, potem razmejuje helenistični realistični stil s prakrščanskim spiritalističnim idealizmom prvih treh stoletij. Sledi obravnavanje realizma v pokonstantinski dobi IV. stoletja, dalje monumentalni idealizem V. in VI. stoletja, obravnava v glavnem na ravninskih sarkofagih. Potem razlaga avtor ploskovito-idealistični stil VII. in VIII. stoletja, časa preseljevanja narodov, kateremu sledi v karolinški dobi realistična reakcija, neke vrste najzgodnejša renesansa.

Avtor te popelje v tem delu v čas v dekadenci razkrajajoče se poganske antike, na katere razvalinah vstane v zgodnjem srednjem veku čudovit nov duhovni svet starokrščanskega spiritalističnega idealizma, ki je po svoji usidranosti v transcendentalnem pravcu nasprotje antiki. Vendar nastopi v tem razvoju v IV. stoletju delna antikvizirajoča reakcija, po kateri pa zopet zaveje idealizem v novi, okrepljeni formi v V. in VI. stoletju, metamorfiozira v VII. in VIII. v popoln abstraktum, končno pa se prvo tisočletje zaključuje z zopetno realistično reakcijo. Grandiozno je naslikano ob plastičnih umetninah v razvoju ozadje duhovnosti, ki je rodila ta razvoj, ono valovanje in zmagovanje in umikanje čutnega in nadčutnega elementa, idealizma in naturalizma — kakor bi skozi prizmo umetnostne analize zrl v globine psihe človeštva in analiziral nje najnežnejše odtenke.

Zgodovina umetnosti v tej knjigi ni nobene suhoparno letničarstvo, ki bi bilo samo sebi namen. Ne, več je, je zgodovina človeških duhovnih, najglobljih teženj in v tem oziru je do neke mere ta zgodovina umetnosti še več kakor le sebi namen. Je tudi sredstvo k globljemu in višjemu spoznavanju najvišjega, kar človeštvo ima: njegovega duha. In v tem oziru je ta sodobna zgodovina najradikalnejša reakcija na staro materialistično doktrino, ki je učila, kako rasto umetnostne forme iz materialnih zahtev, kako metamorfiozirajo po nekih, baje mrtvim formam imanentnih zakonih razvoja — pri čemer človekova miselnost in duhovnost sploh nista prišla v poštev kot tvaren faktor. Ne diktira umetnostnega duha mrtva forma, nego duh rodi formo!

Knjiga o plastiki se istotako kakor prva, a slikarstvu, odlikuje po neprecenljivi jasnosti in plastiki in krasni slovenski dikciji. Umetnostna znanost je z njo pridobila velevažno delo, Cankarjev sistem se je vnovič popolnoma izkazal — bodimo Slovenci knjige veseli kot enega najlepših cvetov naše moderne znanosti. Skoda bi bilo, če bi nje rezultati ostali omejeni le na Slovence!

S. V.

Petie na deželi

Prvi nastop krškega pevskega okrožja v Cerklijah na Dolenskem. Ob priliki pevskega tečaja v Cerklijah — v septembru preteklega leta — ustanovljeno pevsko okrožje, je v nedeljo 20. maja prvič javno nastopilo. Že pri dopoldanski službi božji je združeno nastopilo več zborov. Pri popoldanskem koncertu je nastopilo šest zborov: domači cerkljanski, iz Bučke, Rake, Kostanjevice, Studenca in Krške vasi. — Cerklijski zbor — pod vodstvom učitelja Petelina — se je pokazal v prav dobri formi. Mešebojna umerjenost in odtehtanost glasov je bila kar zadovoljiva, izjemši sopranskega glasu, ki je na gotovih krajih silil preveč v ospredje. Modulacijski izmik v pesmi: »V Korotane se ni osrečil.« — Med boljše zore moremo šteti tudi Kostanjeviški zbor. Hitrico naštudiranja je bilo pri zboru znatno opaziti. Zbor se more lotiti težjih skladb. — Pevski zbor z Rake je bil sicer številčno manj zaseden, toda dobro vpet, zlasti basi so bili kompaktni in lepo doneči. — Zbor iz Bučke ni pel sicer slabo, toda pretiranost v izgovorjavi širokega »e« (v pesmi Mlatič) je odbijal. — Pri nevskem zboru iz Studenci je opomnil, da so medsebojno glasovno ravnanje zelo motili ritmično in dinamično neukrojeni basi. — Vsestransko je imponirali moški zbor iz Krške vasi (pod vodstvom polie. ur. Kobala) in takoj pokazal veselje do petja in smisel za disciplino. Adamičeva »Francica« jih je pa vsekako varala in je bila zanje zaenkrat še pretežka ali je pa čas za učenje bil prekratek. Vsekako je pa odprta zboru še lepa bodočnost. — Vse te pomanjklivosti posameznih zborov so pri skupnem petju, ki ga je vodil učitelj Petelin, popolnoma izginile. Celotni okrožni zbor je štel — 120 pevcev. Celoten nastop je bil brezhiben in bil v ponos in zadoščenje vsem, ki so se toliko trudili za to prireditve, v zadoščenje zlasti pevcem, ki so z velikimi žrtvami prišli iz oddaljenih krajev. D.

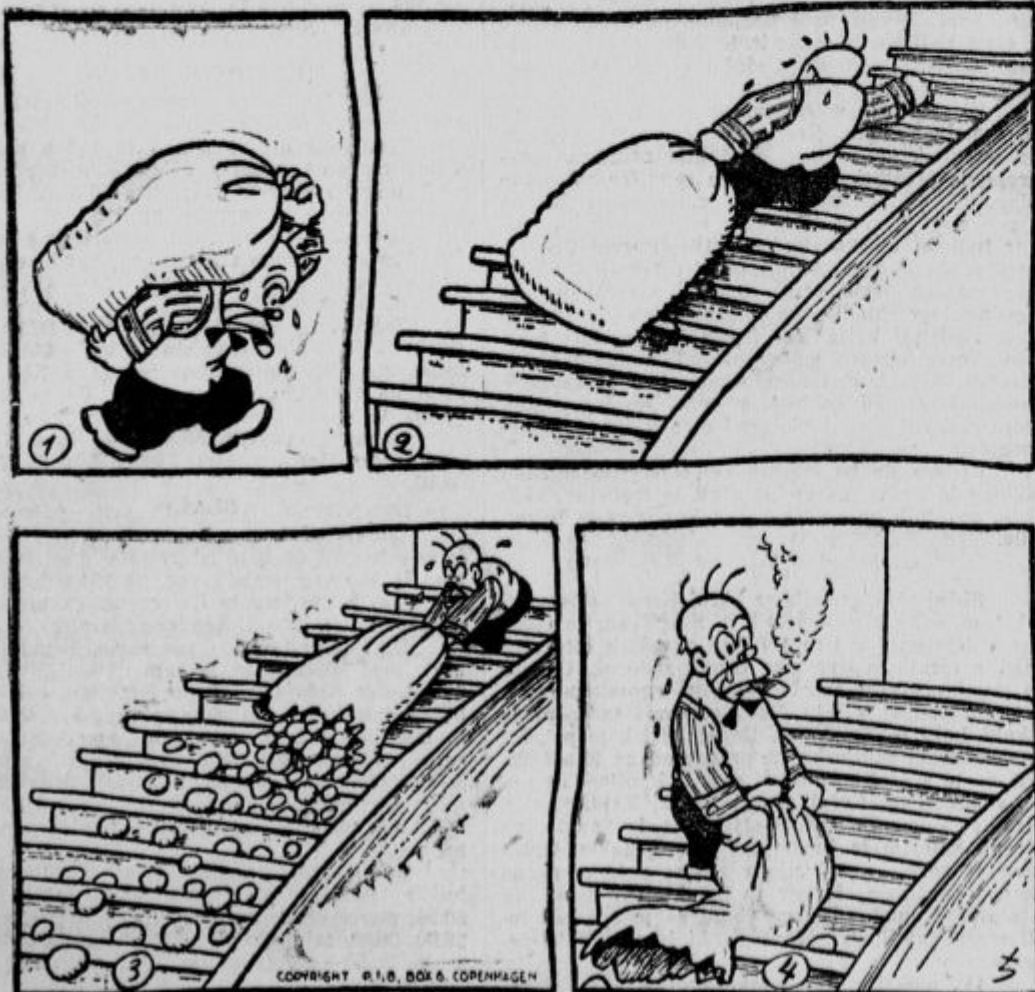
Tretja dvojna številka letošnjih »Zborov« izide začetkom junija. V glasbenem delu prinese J. Pavšičovo priredbo E. Adamičevega solospesa »Jezdec« (Novi Akordi) za mešan zbor, dalje Fr. Medričevega mešan zbor »Nedelja« in M. Zelezničkovo Marijino pesem »Naši Materje« za mešan zbor in orgle. — Prihodnji zvezek pa bo namenjen izključno moškim zborom. — V književni prilogi bodo objavljena poročila o češkem pevskem festivalu v Pragi, o uspehi turneji pevskega zbora Glasbene Matice po Češko-slovaški in na Dunaju, nadaljevanje zanimivih spominov dr. A. Schwaba na brate Ipavece, S. Osterca članek o sodobni zborovi glasbi itd. itd. — Kdor izmed lanskih naročnikov še ni poravnal naročnino v znesku 40 Din, naj to nemudoma stori, da bo list redno prejemal. »Zbore« priporočamo ponovno v naročbo vsem pevskim zborom in društvom; naroče pa naj se nanje tudi vsi zavedni pevci in pevke. »Pevce« in »Zborce« bi morali biti v vsaki pevski hiši!

Za stoletnico francoske romantike sta francoska ministra za pouk in trgovino sklenila, da se počasti spomin pesnikov Lamartina in Viktorja Hugo, zastopnikov francoske romantike, na ta način, da se izdajo znamenke z njuno podobo. Ob tej priliki se tudi postavi pesnikoma v Straasburgu spomenik.

Elegantne obleke

površnike in plašče, dobavlja samo trdka DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA

Težave g. Modrijana - poplačane

Fosgen še vedno deluje

Strupeni plin, ki je eksplodiral v hamburški luki, se še vedno plazi po ozemlju in povzroča vedno nova obolenja. Neka izletniška dijaška skupina je bila zašla na njegovo pot ter je bilo zahvaliti le hladnokrvnosti spremljajočega profesorja, ki je dijake najhitreje odpeljal v drugo smer, da ni bilo žrtev. Še v četrtek so pripeljali v bolnice v Hamburgu 17 novih bolnikov. 24. t. m. je bilo v hamburških bolnicah še 132 bolnikov, obolelih po fosgenu; od teh je bilo 7 slučajev težkih, 11 srednje težkih, ostali lažji; ambulantno zdravijo nadaljnjih 85 obolelih oseb.

Prostovoljne pijonirske čete za pomoč ob eksplozijah

V Nemčiji so se v teku letošnjih mesecev pripetile že tri težke eksplozije, ob katerih se je izkazala pomožna akcija kot pomanjkljiva. Sedaj nameravajo ustanoviti prostovoljne pijonirske čete, ki bodo ob podobnih nesrečah podpirale policijo in gasilce. Nekam vroča so tla v Nemčiji.

Poznal jih je!

Te dni je v Sydneyu umrl James Payne in svojim dedičem zapustil 500.000 funtov šterlingov. Toda nadaljna določba v testamentu je grdo pogodila vesele dediče. Payne namreč odreja, da se mora na dan njegovega pogreba njegova velika, razkošna vila z vso opremo sežgati! Ker si oblasti zaenkrat niso na jasnem ali je požig po poslednji volji lastnika dopusten ali ne, so izvršitev oporoke ustavile in dedičem tako še niso izginile vse nade.